

adás. 20.45: Egyházi
alok énekkarral. 21.45

A m. kir. Országos
zenekarának hang-
Keresztes vitézek in-
élszaki rózsák. Wag-
— ábránd. Mosz-
Lüling: Indiai szvit
ia. II. Keleti táncok.
— Ünnepi induló. Mi-
alegyveleg. Magyar
30: Hírek. 12: Déli
temi templomból, idő-
Gramofonhangver-
nyádi László-nyitány.
— ária. Mendelssohn:
omwjsky: The old
Tresore mio. Fred-
e song. Lincke: Wed-
z. Henderson: Bam-
e. Lanyi—Harmath:
m töled én. Verbun-
Hírek. Pontos idő-
átés. 2.30: Hírek. Az
szövetség előadása.
zés, időjárásjelentés,
ális Missziótársulat
arkas Edit alapító-
szíjszövegeket. 5.30:
Lehár: A mulató is-
Armandola: Balett-
ss: A bálkirálynő —
i: Parasztszerelet —
idám induló — egy-
en a rádió. 7.30: Ág-
rök hangversenyéne-
fandel: Recitativ és
—ből. Paisiello: Chi
G. Hie: Pai pleuré
e: Elégie. Fauré: Les
vel: L'Enigme éter-
romance oriental. Ah-
storal. Ciaara: Stor-
lascagni: Parasztsze-
Fall Leo és Strauss
y. Közreműködnek:
n. kir. Operaház mű-
fiklós, a Városi Szin-
továbbá a m. kir.
alakult zenekar. Fall
ony — nyitány. Édes
g dala. Dollárkirály
t. A kedves Augusz-
l. felvonáshoz. Csak
sok csillag — duett.
luló, dal férfikarral.
ha kezembe kapnék
fódal. Strauss Oszkár
előadékatona. Nadina
relend királya. Csók
n reggel egy puszit.
Közzene. Bécsi női
nduló. Legénybucsu:
i kell. Egy vicecs.
ngódal. A bucsuke-
jelzés, időjárásjelen-
Fejes-szalonzenekar
s Horváth Gyula ci-
hangversenye az Os-

II. és IV. szonátája
erett.
rakoztató zene. 20.35
ama jazz.
uzz. Utána éjjeli két

Táczene.
opera.
est. Utána 24-ig tánc
amofon-jazz. 0.30—
li vonósnegyes hang-
örgyí Pál hegedű-
lésevel. Haydn: G-
émet dalok. Dvorak:
ur vonósnegyesből.
sajkovszkij: D-dúr

15: Rádiózenekar:
t: Arleini lány. Rim-
zaltan cár. Liszt: II.
baré.
áték.
l Leo: Dollárkirály-

Táczene.
opera.
est. Utána 24-ig tánc
amofon-jazz. 0.30—
li vonósnegyes hang-
örgyí Pál hegedű-
lésevel. Haydn: G-
émet dalok. Dvorak:
ur vonósnegyesből.
sajkovszkij: D-dúr

15: Rádiózenekar:
t: Arleini lány. Rim-
zaltan cár. Liszt: II.
baré.
áték.
l Leo: Dollárkirály-

Táczene.
opera.
est. Utána 24-ig tánc
amofon-jazz. 0.30—
li vonósnegyes hang-
örgyí Pál hegedű-
lésevel. Haydn: G-
émet dalok. Dvorak:
ur vonósnegyesből.
sajkovszkij: D-dúr

15: Rádiózenekar:
t: Arleini lány. Rim-
zaltan cár. Liszt: II.
baré.
áték.
l Leo: Dollárkirály-

Táczene.
opera.
est. Utána 24-ig tánc
amofon-jazz. 0.30—
li vonósnegyes hang-
örgyí Pál hegedű-
lésevel. Haydn: G-
émet dalok. Dvorak:
ur vonósnegyesből.
sajkovszkij: D-dúr

15: Rádiózenekar:
t: Arleini lány. Rim-
zaltan cár. Liszt: II.
baré.
áték.
l Leo: Dollárkirály-

Táczene.
opera.
est. Utána 24-ig tánc
amofon-jazz. 0.30—
li vonósnegyes hang-
örgyí Pál hegedű-
lésevel. Haydn: G-
émet dalok. Dvorak:
ur vonósnegyesből.
sajkovszkij: D-dúr

15: Rádiózenekar:
t: Arleini lány. Rim-
zaltan cár. Liszt: II.
baré.
áték.
l Leo: Dollárkirály-

Táczene.
opera.
est. Utána 24-ig tánc
amofon-jazz. 0.30—
li vonósnegyes hang-
örgyí Pál hegedű-
lésevel. Haydn: G-
émet dalok. Dvorak:
ur vonósnegyesből.
sajkovszkij: D-dúr

15: Rádiózenekar:
t: Arleini lány. Rim-
zaltan cár. Liszt: II.
baré.
áték.
l Leo: Dollárkirály-

Táczene.
opera.
est. Utána 24-ig tánc
amofon-jazz. 0.30—
li vonósnegyes hang-
örgyí Pál hegedű-
lésevel. Haydn: G-
émet dalok. Dvorak:
ur vonósnegyesből.
sajkovszkij: D-dúr

XIII évfolyam * szám 69
1930. április 5
Szombat
5690 év Niszan 7

UJ KELET

Kamaseter Robert

Az Új Kelet az egyetemes erdélyi
és bánáti szociális politikai
naplaja.
Munkánk utánuvadását csak
szociális megjelölésével enged-
jük meg.
Munkánkat csak kizárólag minden
szociálisra nem vállalkozunk

ZSIDÓ POLITIKAI NAPLAP

Sporkonzissió és kizárólagos
Iroda Baron L. Pop (v. Brucsal-a) B.
Telefon 6-77.

Ejelli telefont (nyomda) 107.
ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egy évre .. . . . 1100 Lei
Félévre .. . . . 600 "
Hegyedőre .. . . . 300 "
Egy hónapra .. . . . 100 "
KÖLFÖLDI ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egy hóra 1 dollár (vagy annak
megfelelő más pénznem.)
Egy évre 10 dollár.
Hirdetések
tarifa szerint vételeznek fel.

A hadügyminiszter lemondása

Cihosky tábornok hadügyminiszter
tegnap délelőtt benyújtotta lemondását.
Váratlanul éri az országot ez a hír, bár
a liberális lapok már napokkal ezelőtt
világgákiúrtolték a hadügyminiszter tá-
vozásának híret. A kormány azonban
cafoltt és az első pillanatban az volt az
erésünk, hogy ez a hír alaptalan. Aki
ismeri a liberálisok harci metódusait, az
tudja, hogy az ilyen hírek sokszor nem
annyira a való tényekre támaszkodnak,
mint amennyire inkább bizonyos hely-
zeteknek a megoldási módját szuggerd-
ják, alaposan kiaknázva azt a pszicholo-
giai hatást, amit a hír beállításának
módja a közvéleményben kivált. A li-
berálisok felülmúlhatatlan mesterei a
politikai eselszövésnek, a kulisszák mö-
götti armánykodásnak. Cihosky tábor-
nok váratlan távozásra sem jelent egye-
bet, minthogy a liberális párt regisztró-
reinek ismét sikerült felrobbantani egy
aknát a Maniu-kormány tövises útján...

Cihosky tábornok nem az első minisz-
ter, aki kiválik a Maniu-kabinetből. A
lemondások sorozatát Alevra tábornok,
a volt közlekedésügyi miniszter kezde-
tte meg, a parlament és az egész kor-
mánypárt egyenes kivánságára. Ezt kö-
vette Popovici Mihály pénzügyminisz-
ter, majd Junian egészségügyminiszter
és D. R. Ioanitzescu belügyi almi-
niszter kiválása, akik valamennyien
a kormánypárt időleges belső kri-
ziseinek áldozatai voltak. Távozásuk
folytán kevesebb lett ugyan a kormány-
ban a személyiségek száma, a kormány
pozícióit azonban nem rendítették meg
ezek a lemondások, mint ahogyan való-
színűleg nem lesz elhatározó kihatással
a kormány sorsára Cihosky tábornok
kiválása sem. Es mégis: a hadügymi-
niszter lemondása igen komoly esemé-
nye az ország belpolitikai életének és
tanulságos etappját jelenti annak az ir-
tózatos küzdelemnek, amelyet a kor-
mány a liberális párttal folytat.

Előre kívánjuk bocsájtani, hogy Ci-
hosky tábornok egyik pártnak sem híve.
Katona elsősorban, akit a háboruban
szerzett érdemei, korrektsége és objektí-
vítása emeltek a legmagasabb katonai
rangra és a hadügyminiszteri székbe is.
Az alkotmányos szokásoknak megfele-
ően a hadügyminiszter kinevezése az
uralkodót illeti meg. Az alkotmány sze-
rint az uralkodó a miniszterelnököt ne-
vezi ki és a kormány többi tagjainak
megjelölése a kormányalakítással meg-
bizott politikus hatáskörébe tartozik.
Egyetlen miniszterium képez kivételt e
szabály alól: a hadügyi tárca. Maniu
Gyula miniszterelnökké való kinevezés
után Prezan tábornoknak ajánlotta fel
a hadügyminiszteriumot. Prezan a ré-
genstanács is szívesen látta volna. A tá-
bornok azonban, aki a háború alatt a
román hadsereg vezérkari főnöke volt
és aki pártokon felül álló és mindenki
által respektált személyisége az ország-
nak, elhárította magától ezt a megbiza-
tást. Így esett azután az uralkodói jo-
gokat gyakorló régenstanács választása
Cihosky tábornokra, aki objektívítása
folytán lehetséges volt a nemzeti pa-
rasztpárt előtt is. Cihosky tábornok je-
lentékeny szerepet vitt a kormányban,
nem hagyta magát befolyásoltatni a li-
berális intrikáktól és hozzájárulását
adta az ostromállapot megszüntetésé-
hez, sőt nagy szerepe volt a esendőrség
átszervezéséről szóló törvény előkészí-
tésében is.

Es ha most mégis benyújtotta lemon-
dását, úgy ez távolról sem azt jelenti,
mintha szembefelvezkedett volna a kor-
mánnyal. De mélyen jellemző arra az
atmoszférára, amelyben nálunk a poli-
tikai pártok küzdelme zajlik. Stere pro-
fesszor tragikus figurája áll e lemondás
mögött, az ő multjának hatalmas ár-

nyékát vetítették a liberálisok a kor-
mány és Cihosky tábornok közé. Bessza-
rábia egyesülésének ünneplése alkalmá-
val Costachescu miniszter, mint a kor-
mány képviselője Sterét is felsorolta
azok között, akik szerepet vittek az
egyesülésben. A professzor vakon ké-
vető besszarábiai parlamenterek tapsol-
tak, mire a hadsereg három vezérfel-
ügyelője: Mardarescu, Petala és Ru-
deanu tábornokok tüntetőleg elhagyták
az ünnepség színhelyét.

Azt mondják, hogy a három tábornok
szimpatizál a liberális párttal és hogy
gesztusuk ezzel volt magyarázható. Bár-

hogyan is legyen: tagadhatatlan, hogy a
hadsereget képviselték azon az ünnepe-
lyen. Es ez az incidens megindította a
lavinát, amely Cihosky tábornok le-
mondásához vezetett. A liberálisok szé-
dületes lendülettel dolgoztak. Az intrika
egész orchesterét megszólaltatták, hogy
ezt az incidenst megközlíttassák, botrány-
nyá fújják fel. Megállapították, hogy a
hadsereg és a kormány között kirob-
bantak a lappangó ellentétek. Szembe-
állították a „hazaáruló Sterét“ azokkal
a tábornokkal, akik a legmagasabb
kintüntetéseket nyerték el a Stere által
elárult hareban. Es Cihosky tábornok

nem térhetett napirendre az incidens
felett. Mint a kormány tagja, politikai-
lag ő volt felelős a három tábornok gesz-
tusaért, vagy helyesli, amit a hadsereg
három vezérfelügyelője tett és ebben az
esetben a hadsereg képviselőivel tűz
össze, vagy nem és ebben az esetben
szemben találja magát azzal a kormány-
nyal, amelynek tagja.
A hadügyminiszter a lemondásban
találta meg a kiutat ebből a fájdalmas
dilemmából. A közeljövő meg fogja mu-
tatni, hogy milyen politikai következmé-
nyei lesznek Cihosky tábornok le-
mondásának (k.)

Cihosky hadügyminiszter lemondása után

Polgári politikus fog kerülni a hadügy- miniszteri tárca élére

Stere visszavonhatatlanul kilépett a nemzeti parasztpártból

Moldovan tartományi igazgató lemondott helyébe valószerűleg Crihan képviselő kerül

Bucuresti-Bukarest, április 4. (Az Új
Kelet tudósítójától.) Cihosky tábornok
lemondása bombaszérien esapott le az
ország politikai életébe. A liberális la-
pok már napokkal ezelőtt lanszírozták
a hadügyminiszter távozásának híret,
ennek a híresztelésnek azonban senki
sem akart hitelt adni. A kormány tag-
jai a kamara tegnap délutáni ülésén
megnyugtatták a többségi képviselőket
és igyekeztek optimista atmoszférát te-
renteni a többségi honatyák között.
Mindenki tudja azonban, hogy ez a le-
mondás — bármennyire is nyilvánvaló
hogy pártpolitikai manőver idézte elő
— rendkívül fontossággal bír a kor-
mány és az ellenzék között folyó elke-
seregett küzdelemre. A liberálisok
ugyanis olyképpen interpretálják a
hadügyminiszter távozását, hogy a kor-
mány és a hadsereg között konfliktus
tört ki s hogy a hadsereg nyíltan szem-
beáll a Maniu-kormány politikájával.
A lemondás következményei egyelőre
kiszámíthatatlanok. Annyi bizonyos,
hogy Cihosky tábornok távozásra után
radikális tisztázásra szorulnak a kor-
mány és az ellenzék közötti erőviszo-
nyok. Ha a kormány e válságos na-
pokban dominálni fogja a helyzetet,
ugy uralma hosszú hónapokra biztosít-
va lesz, ellenkező esetben könnyen új
fordulatot vehet az ország belpolitikai
élete.

A besszarábiai képviselők intervenciója buktatta meg Cihoskyt

Cihosky tábornok lemondásának elő-
menyeiről az alábbi tudósításunk szá-
mol be:
Az Operában történt incidens után a
besszarábiai parlamenterek azonnal fel-
keresték Maniu miniszterelnököt és
elégítelték kérték Stere számára a Ste-
rén esett inzulust. A miniszterelnök
kért a parlamentereket, térjenek napí-
rendre az incidens fölött. Ugyanazon
délelőtt a miniszterelnök hosszasan tár-
galt Cihosky tábornok-hadügyminisz-
terrel. A tábornok kijelentette, hogy
nem helyesli Mardarescu, Petala és
Rudeanu katonai vezérfelügyelők gesz-
tusát, de a nyilvánosság előtt nem ad-
hat kifejezést elégedettségének baj-
társaival szemben. A kérdés függőben
maradt, a liberálisok azonban Leon lu-
pista képviselő útján a kamara elé hoz-
ták tegnap ezt a kérdést, hogy eképpen
birják nyílt színvallásra a hadügymi-
nisztert.
Hír szerint Cihosky tábornok helyze-
tét a besszarábiai parlamenterek inter-
venciója különösképpen megnehezítette.

Ezen intervenció következtében ugyanis
könnyen azzal vádolhatták volna, hogy
a három tábornokkal való esetleges
szállása politikai presszió hatá-
sa alatt történt. Cihosky tábornok pe-
dig határozottan visszautasította azt,
hogy ebbe a kérdésbe, amely a régen-
stanácsra, a hadügyminiszterre és a há-
rom tábornokra tartozik, bárki és bár-
milyen formában is beavatkozzék.

Bessarabia dezertőr tarto- mányi igazgatója

Cihosky tábornok elégedetlen volt
ezenkívül Moldovan besszarábiai tarto-
mányi igazgató kinevezése miatt is. Az
ellenzéki lapok fakszimilében közölték
a tartományi igazgató katonai aktáit,
amelyekből kiderül, hogy a háború
alatt dezertálással vádolták. Ezek a vá-
dak nem bizonyultak be és Moldovant
nem is állították — mint ahogyan ez
szabályszerű lett volna — haditörvény-

szék elé. A kisenevi térparancsnok
azonban a vádak hatása alatt nem üd-
vözölte meg az utcán sem a tartomá-
nyi igazgatót, akivel szemben ugyan-
sak ellenséges magatartást tanúsított
Dragu tábornok, besszarábiai hadtest-
parancsnok is. Cihosky tábornok kérte
a miniszterelnököt, hogy könnyítse meg
ebben a kérdésben is az ő helyzetét. A
miniszterelnök ezt meg is ígérte, ma-
gához kérte Moldovan tartományi
igazgatót és napokon keresztül tanul-
mányozta a Moldovan-ügy aktáit. Ma-
niu azonban semmi olyan konkrét ad-
atot nem talált Moldovannal szemben,
ami a tartományi igazgatóra diffamáló
lett volna. Ezenkívül pedig a minisz-
terelnök nagyon jól tudta, hogy ameny-
nyiben enged a liberálisok kampányá-
nak, úgy ezzel a kormány gyöngeségé-
nek adja tanujelét. Moldovan tehát to-
vábbra is hivatalában maradt, ami még
jobbán elmergesítette a helyzetet.

Prezan tábornok helyeselte Cihosky lemondását

Tegnap azután a lupista képviselő
interpellációja következtében a végső-
kig kiéleződött a helyzet. Cihosky tá-
bornok benyújtotta lemondását. Hogy
azonban a kormánnyal szembeni jóin-
dulatát bizonyítsa, megjelent a szená-
tus ülésén és résztvett a katonai javas-
latok most folyó vitájában. A minisz-
terelnök a tegnapi nap folyamán több-
ször is audiencián jelent meg a régen-
stanács előtt és tegnap délelőtt hossza-
sabban tárgyalt Prezan tábornokkal,
akit Cihosky felkért arra, hogy vállal-
ja a döntőbíró szerepét ebben a kon-
fliktusban. A „Curentul“ szerint Pre-
zan tábornok, aki ugyancsak egyike
Stere ellenfeleinek, helyeselte a had-
ügyminiszter eljárást.

Az első áldozat Moldovan tartományi igazgató

A főváros tegnap felbolygatott han-
gyaboly képet mutatott. A déli órákban
a Calea Victoriei csoportokba verődve
tárgyaltak az emberek Cihosky tábor-
nok lemondásának híret és azt a leg-
változatosabb kommentárokkal kísér-
ték. Sokan tudni vélték, hogy ez az
újabb válság jelentősen megrövidítette
a kormány életét. Az események egye-
lőre nem erősítették meg ezt verziót,
Cihosky tábornok lemondása azonban
már is jelentős következményeket vont
maga után. Az első esemény Moldovan
besszarábiai tartományigazgató távozá-
sa volt, aki tegnap délelőtt benyújtotta

lemondását a miniszterelnöknek. Mol-
dovan ez alkalommal is hangoztatta a
miniszterelnök előtt, hogy teljesen ár-
tatlan és politikai kampány áldozatá-
nak érzi magát.

Stere bejelentette, hogy visszavonhatatlanul kilép a nemzeti parasztpártból

A „Curentul“ értesülése szerint Cons-
tantin Stere professzor bejelentette
Maniu miniszterelnöknek, hogy egész-
ségügyi állapotára való tekintettel visz-
szavonul a politikai élettől. Stere hang-
súlyozta, hogy egyébként is elszánta
volna magát erre a lépésre, mert nem
kíván továbbra is akadályba lenni a
nemzeti parasztpárti kormány munká-
jának.

Kormánykörökben ez a lemondás ha-
talmas feltűnést keltett. A besszarábiai
parlamenterek szolidárisak mindenben
Stere professzorral. A kormánypárt
egyik besszarábiai exponense a parla-
ment folyósóján kijelentette lapunk tu-
dósítója előtt, hogy nem tartja valószí-
nűnek Stere lemondását, mert ez ugyan
csak a kormány gyöngeségének és ha-
tározatlanságának volna bizonyítéka a
liberálisok elfogult és igazságtalan tá-
madásaival szemben. Moldovan tarto-
mányi igazgató utódjául Crihan bessza-
rábiai képviselőt kombinálják.

(Folytatása a harmadik oldalon)

Hindenburg államtitkára buktatta meg a Müller-kormányt

Igy robbantották szét a nacionalista ellenzék

Berlin, április 4. A Müller-kormány váratlan lemondása nagy elkeseredést keltett a polgári demokrácia körében, amelynek különböző szócsovei súlyos szemrehányásokat tesznek a szociáldemokratáknak, amiért kiadták a kezükből a hatalmat és ezzel nyeregbe segítették a „középpártok” zászlaja alá sorakozó mérsékelt reakciót.

A szociáldemokrata párt — jelentette ki a demokráta párt egyik legbaloldalibb vezetője — helyrehozhatatlan taktikai hibát követett el, amikor a munkanélküliek biztosítása miatt felborította a baloldali koalíciót. Kétségtelen, hogy az a kompromisszum, amelyet a szociálisták kormányban ülő vezetői a német néppárttal kötöttek, nem volt valami dicsőségjelző és a legkevésbé sem volt alkalmas arra, hogy a munkanélküliek milliós hadseregében különösebb rokonszenvet keltsen a szociáldemokrata párt iránt, de a kormányzás minden párttól áldozatokat követel és a szociáldemokráciának meg kellett volna hozni azt az áldozatot, hogy a munkanélküliség kérdésében nem érvényesíti száz százalékig az álláspontját. Müller kanclár hajlandó lett volna erre az áldozatra, de például már a szociáldemokrata munkaügyi miniszter, Wissel határozottan ellenezte a kompromisszumot és az ő álláspontját. Müller kanclár hajlandó lett volna erre az áldozatra, de például már a szociáldemokrata munkaügyi miniszter, Wissel határozottan ellenezte a kompromisszumot és az ő álláspontját. Müller kanclár hajlandó lett volna erre az áldozatra, de például már a szociáldemokrata munkaügyi miniszter, Wissel határozottan ellenezte a kompromisszumot és az ő álláspontját.

FULGERUL

közvetítő iroda

átköltözött Str. Dacia (Radák-utca) 2. szám alá (Uránia palotával szemben)

ELVÁLLAL mindenféle lakás közvetítést, továbbá házvételt és eladást.

UTILEVELEKET a bucaresti megbízottunk által 1700 leirt bármely országba és bármely világrészbe (Amerika) a legrövidebb idő alatt megszerez.

Vizumokat az összes konzulátuson 2 nap alatt megszerez. Bucarestben a vizumozás 80 lei. — Információkat utelvelekre és bármely világrészbe való utazásra minden díjazás nélkül nyújt. — Vidékre válaszlevegellyel ellátott levelekre azonnal válaszol. — Hivatalos okmányok megszerzését ugyancsak iratok elintézését a legrövidebb idő alatt elintézi. — Feltárjárt naponta Cluj és Bucaresti között, bármely esomagot, levelet visz és hoz, egy szimpla levél 60 lei, válaszlal 70 lei, ugyancsak minden ügyet elintézi. — Vasuti bérleteket a legrövidebb idő alatt megszerez, kurir díj 150 lei.

jezi egyik estilap cikkének az az állítása, hogy ha a birodalmi kormányt nem Herman Müller lett volna az elnöke, hanem Otto Braun porosz miniszterelnök, akkor nem lett volna és még soká nem lenne kormányválság. Braun nehezebb helyzeteket is simán megszuított már.

A polgári demokráta minden valószínűség szerint résztvesznek a következő kormányban is, úgyhogy keserűségük nem írható annak a rovására, hogy félték a kormányból való kiesőpénztől, csupán azzal magyarázható, hogy ösztönözni sajnálják sokesztendő együttműködésük felbontását a szociáldemokratákkal és komolyan féltik a német demokráciát. Felfogásukat a szociáldemokrata párt nem egy vezetője is osztja, mindamellett a szociáldemokraták többsége nem látja a helyzetet ilyen sötétnek. A szociáldemokrata párt egyik vezetője a következő magyarázattal szolgált a párt parlamenti frakciójának állásfoglalásáról:

— A szociáldemokrata parlamenti frakció tagjainak az a régen hangzott nézete, hogy a kormányhatalom gyakorlása nem minden és a pártnak tekintettel kell lenni arra, hogy egy koalíciós kormányban való részvétel egyet jelent a párt népszerűségének lassu lemorzsolódásával. A tömegek sohasem látják be, hogy addig, amíg a párt mögött nem áll a választók abszolút többsége, addig — hiába vesz részt a párt egyik, vagy másik koalíciós kabinetben — a szociálista miniszterek nem valósíthatják meg száz százalékig a programjukat, hanem kénytelen minden esetben kompromisszumot kötni. A kommunista demagógia gondoskodik róla, hogy ezek a kompromisszumok, mint „árulások” kerüljenek a tömegek elé s a szociáldemokrácia, ha hajlandó is áldozatokat hozni a kormányzással jár — a jelenlegi helyzetben egészen kétséges — előnyökért, az áldozathozatalban azonban mértéket kíván tartani. Igaz, hogy a szociáldemokrata párt tagjainak száma az idő alatt is, amíg a párt résztvevő a kormányzásban, állandó emelkedést mutatott és az év elején túllepte az egymilliót — (az őszi választási kampány 80 ezer új póttagot hozott, tehát több noviciust, mint ahány tagja a kommunista pártnak van) — azonban a szociáldemokrata párt vezetői tisztában vannak azzal, hogy a koalíciós kormányba mindig csak azzal a mellékgondolat-lal léphetnek be, hogy az első kedvező alkalommal otthagyják és semmiesetre sem várják türelmesen be, amíg a kényes kompromisszumok előnytelen hatása mutatkozik. A munkanélküliség elleni biztosítás kérdésében nem tudtuk keresztülvinni a néppártban ülő nagyiparosokkal szemben az álláspontunkat — miért vállaljuk tehát mi a felelősséget azért a kompromisszumból, amit mi magunk sem tartunk kielégítőnek és ami kétségtelenül ellenünk sorakoztatná fel a munkanélkülieket. Természetes, hogy a következő kormány nem fogja ezt a kérdést előnyösen rendezni, de rosszabbul sem fogja, hanem egyszerűen átveszi, talán jelentéktelen módosításokkal, a nekünk felajánlott kompromisszumot. Képviselejk ezt csak ök és járassák le vele magukat! Mi nem félünk a 48-as szakasztól és a diktatúrától. A fasiszta keblekben talán reményesség dagad erre a gondolatra, de a német munkásság ellen nem lehet pücesot csinálni és Mussolinit játszani. Az egész „diktatura” abból áll majd, hogy a pénzügyi reformot, beleértve a munkanélküliség kérdésének rendezését, nem parlamentáris uton léptetik majd életbe — ehhez nem tudják majd a többséget megszerezni — hanem a 48-ik paragrafus alapján. Az új választást kénytelenek lesznek kiírni s az új választáson a szociáldemokrata párt csak megerősödve kerülhet be a parlamentbe, ami esetleg nem következne akkor be, ha most a kormányban maradtunk volna és nekünk kellene az áldozatot viselni a munkanélküli segélyezés megszüntetéséért. Ezt mindenesetre elérjük a „hibás taktikánkkal” és azt is, hogy a baloldali kabinet bukásával szétrobbantottuk a jobboldali ellenzékét. A designált miniszterelnök ugyanis, Hindenburg kívánságához képest, nem a polgári pártokkal tárgyal, hanem azok egyes tagjaival és nem kétséges, hogy sikerülni fog neki Alfred Hugenberg német nemzeti pártjából is leszakítani a har-

mine-negyven főből álló Schiele-frakciót. Ha egyébként nem, már ezért érdemes volt a koalíciós kormányt lemondítani.

Szélső jobboldali körökben, ahol nagy az izgalom a Schiele-frakció kiválása

Kivégeztek Versaillesben egy tizenkilencéves gyilkost

A halálraítélését az utolsó pillanatig nyugodtan viselkedett

Páris, április 4. Versaillesben szerdán hajnalban nyilvános kivégzés volt. A város főterén állították fel a vérdpót. Marcel Maurice tizenkilencéves henteslegény volt a halálraítélte, aki egy évvel ezelőtt meggyilkolt egy hetvenhároméves asszonyt és elrabolt tőle husz frankot.

A törvényszéki tárgyaláson, sőt még a halálos ítélet kihirdetésekor is a legnagyobb közönyösséget tanúsította a gyilkos és ugyanilyen egyszerűséggel

miatt, az az általános nézet, hogy a kormányválságok Hindenburg kabinet-irodájának főnöke, Meißner államtitkár idézte fel, csak azért, hogy a Hindenburg-féle tábor kettészakítsa és a nacionalistáknak legalább egyrészt a monarchista gondolat nyílt megfogadására és a Young-szerződés teljesítésének vállalására rávegye a kormányba való bevonással. Meißner — a fasiszták szerint — ezzel a manőverrel akar választolni azokra a támogatókra, amelyek Hindenburgot a Young-szerződés aláírása miatt a szélső jobboldal részéről érték.

ment a vérdpadra. Hajnalban felköltöztek, hogy készüljön utolsó útjára, mire felöltözött és elindult. A siralomházból templomba vitték szentmisét hallgatni. Mikor meglátta a vérdpót, elsápadt, azonban hamarosan összeszedte magát és nyugodt léptekkel ment fel a lépcsőn. A bírőket a nyaktilóhoz szájzatták és néhány perc múlva már el is indult a halottaskoosi a fiatal gyilkos holttestével.

Az Uj Kelet ankétja a zsidó Diáksegélyről.

Szatmár zsidósága is megszólal az erdélyi zsidó diáksegély érdekében

Cluj-Kolozsvár, április 4. Az Uj Kelet ankétján ma a szatmári zsidóság vezetői szólalnak meg, akiknek nyilatkozatait itt adjuk:

Dr. Jordán Sándor nyilatkozata (Szatmár).

A zsidó diáksegélyezés ügyében rendezett ankét csak akkor szolgálhatja a kívánt célt, ha utmutatásul szolgál a kérdés gyakorlati megoldására. Általánosságban mozgó fejtegetések szükségtelenek, mert Erdély zsidósága világosan érzi a veszélyt, mely intellektuális utánpótlásunk rohamos lecsökkenésével létét fenyegeti. Hogy ennyire jutottunk, abban mi magunk vagyunk a főbűnösök: előre láttuk bekövetkezését és még sem gondoskodtunk az elhárításáról, a diáksegélyezés idejében való intézményes megszervezéséről. Szerencsénkre még nincs minden veszve s tőlünk függ, hogy megállítsuk a vést és pótoljuk az elmulasztottakat.

A gyakorlati problémák közül, amelyek a Diáksegély megszervezésénél tekintetbe jönnek, ezuttal egyre szeretnék rámutatni: a centralizáció, illetve decentralizáció kérdése.

A lefolyt tíz év alatt ismételtelen előfordult, hogy amikor a helybeli zsidó egyesületeknek a diáksegélyezéshez való hozzájárulása szóba került, azok vezetői kihangsúlyozták, hogy az innen küldött összegeket idevaló szegény diákok élvezzék; ezeknek száma oly nagy, hogy közülük sem jut mindenkinek.

Ennek az álláspontnak erős alapul szolgál Maimonides és a Sulesán Áruch, ahol ki van mondva (Joré-Deáh, 251. fejezet): „Ajjé irehá vónijé ir ácheret-ánijé irehá kodmim, vagyis elsősorban lakóhelyed szegényei részesüljenek a segélyből.

Visszont a diáksegély-központ joggal hivatkozik arra, hogy jobban ismeri a diákviszonyait és inkább meg tudja állapítani, kik elsősorban segélyre szorultak és milyen intézmény hivatott valamennyin segíteni.

Véleményem szerint káros volna az ügyre, ha akár a merev centralizáció, akár a szélső decentralizáció elvét vinők egyoldaluan keresztül a Diáksegélynél. Az egyes városok igyekezzenek minél nagyobb összegeket küldeni a központnak s a központ az illető város hozzájárulását fordítsa elsősorban az odaváló diákok felsegélyezésére.

Dr. Borgida József nyilatkozata (Szatmár).

Az „Erdélyi Zsidó Diáksegély” név alatt megindított akciót minden önzetes zsidónak támogatnia kell. Meg kell valósítani az országos zsidó diákotthont és pedig sürgősen. Már is sokat késtünk. Valósággal megszűnyítő reánk is, hogy a diákjainknak minden évben végig kell, hogy egyebet ne mondjak, gyűjteni az országot és a szűkös adományokból kell tengetniök magukat.

Ez nem illik sem hozzájuk, sem hozzánk. Vegyék az akciót a kezükbe a zsidóság ismert vezető emberei, adjon mindenki tehetsége szerint és meg kell oldani egyszer és mindenkorra intézményesen a kérdést. Ha a zsidó vezető emberek mindenike egy szép gesztussal megindítja az akciót, senki sem fog elmaradni mögöttük. Csak hozzá kell kezdeni a munkához!

Dr. Fekete Samu nyilatkozata (Szatmár).

Rátermet zsidó ifjak felsőiskolai tanulmányainak elősegítése gyanánt zsidó és általános emberi érdek. A zsidóság és az egész emberiség érdeke, hogy a zsidó intellektuel osztálynak utánpótlása legyen, hogy a zsidóság továbbra is kivehesse részét a tudomány művelésében és fejlesztésében. Világhíres utótrő mesterek, mint Ehrlich, Meesnikov, Einstein stb. maradnak utódok nélkül, ha a mai zsidó ifjúságnak hóna alá nem nyulunk és nem segítjük őket minden erőnkkel tanulmányaik folytatásában. Mert nemcsak a súlyos gazdasági válsággal, hanem a numerus klauzussal is sokkal veszedelmesebb ellenszeggel, a minden irányból ráhárított rosszmúlattal és gyűlölettel kell a zsidó egyetemi hallgatóknak megküzdnie, hogy tanulhasson, hogy működési teret kapjon, hogy célját elérhesse.

Hogy miként volna a segítség gyakorlatilag megoldható, arról nehéz volna és felesleges is ujjat mondani. Ne igyekezzünk új utakat keresni, hanem vegyük példát — bármily szomorú, hogy nekünk kell példát vennünk, ahelyett, hogy adnánk, — az erdélyi szászokról és a magyarságról, akik idejében felismerék a főiskolai hallgatók segítségének jelentőségét és kötelességüknek igyekeztek is eleget tenni. A különbség csak az, hogy míg a többi nemzeteknek meg van az egész országra kiterjedő pártjuk, vagy egyesületük a pénzügyítésre, a propagandára és az ifjuság ellenőrzésére, irányítására és gondozására, addig a zsidóságnak nincs egyetlen olyan országos, az egész zsidóságot átfogó szervezetük, amely ugyanezen feladatokat végezhetné. Es, ha nincs, meg kell teremteni. Szervezni kell sürgősen egy olyan Országos Diáksegélyező szervezetet, amely mindezen feladatokat elvégezze és amelynek bizonyosan minden jóérzésű erdélyi zsidó ember tagja lesz.

ADY összes versel egy kötetben

Füzve	476— lei
Zöld vászon körében	612— lei
Félbőr kötésben	850— lei
Utánvétellel portóval, vagy franco szállítva	előrefizetve

LEPAGE Cluj

A Ma egysz

Bucuresti-B város politika do feszultségi Cihosky tábor mondása s a sorozata, az lecsapó lemor Adevurul mator, az ism rendkívül érd niszter lemor litikai helyze mai kormány sendők, hogy nem volt türe lenzéki küzd Gyula nem hatalmas len hanem elfoga hozzák. Ezze ket el kellett ményeket ke csak a nemz politikai lelki ságát is érin Ennek a k kezmenye vo kormányba v kapitulálás az a nemze amely oly b szép eredmén az ország so

A tan Serutator e zas tempóba néhány igen Elmondja, h bornok a n hozta lemor szélesre hívta megbeszélés an és Consta miniszterelnő a politikai h ge az volt, h három tábor pedig a korm kítani az öss gel, nem ma azok a nemz az ellenzéki pezik, könny rasztpárt hel Halálos es nek szavaít. dett szólasra gon, hogy ne díteni a nem munkája élő nők tudomás kilépését.

Sté pil — Kérni f mat, — mon okozzanak n és tartózkod a kormány. Iunian vo szók ezután lippikában l utóbbi időbe határozatlan A további miniszterek mi szükség ügyminiszte lép a nemzet határozat. miniszter le tábornok ép val bizonyít ris miniszte gül Moldov igazgató üg kezleten. M tatlanak t vadakban, ki kell őt es megyei prel

Mint ism egyesülesi i zetes incide teamu régen dezett demo radt. A rég magát a miatt, anná

A Maniu-kormány egyszerre két ballasztól szabadult meg:

Cihosky hadügyminisztertől, akit ráerőszakoltak a kormányra és Sterétől, aki miatt az ellenzéki támadások pergőtüzében áll a kormány

(Folytatás az I-ső oldalról)

Bucuresti-Bukarest, április 4. A főváros politikai életét még mindig állandó feszültségben és izgalomban tartja Cihosky tábornok, hadügyminiszter lemondása s a váratlan eseményeknek az a sorozata, amelyet ez a bombaszérien lecsapó lemondás maga után vont. Az Adeverul ma délutáni számában Serutator, az ismert publicista analizálja rendkívül érdekes cikkben a hadügyminiszter lemondása folytán kreált új politikai helyzetet. A publicista szerint a mai kormányválság okaiban abban keresendők, hogy a nemzeti parasztpárt nem volt türelme bevárni a tíz éves ellenzéki küzdelem gyümölcsét. Maniu Gyula nem várta be amíg a tömegek hatalmas lendülete kormányra segíti, hanem elfogadta azt, hogy hatalomra hozzák. Ezzel együtt bizonyos feltételeket el kellett fogadnia és olyan engedményeket kellett tennie, amelyek nemcsak a nemzeti parasztpárt vezetőinek politikai lelkiismeretét, hanem a méltóságát is érintették.

Ennek a kapitulálásnak egyik következménye volt Cihosky tábornoknak a kormányba való belépése is és ennek a kapitulálásnak a termékeit aratja most az a nemzeti parasztpárti kormány, amely oly büszke fogadalmak és oly szép eredmények közepette vette kezébe az ország sorsának irányítását.

A párt vezéreinek bizalmas tanácskozásai

Serutator ezután az elmúlt napok lázas tempóban következő eseményeinek néhány igen érdekes részletét ismerteti. Elmondja, hogy mielőtt Cihosky tábornok a miniszterelnök tudomására hozta lemondását, Maniu intím megbeszélésre hívta össze a párt vezéreit. A megbeszélésen Vaida, Mihalache, Junian és Constantin Stere vettek részt. A miniszterelnök hosszú expozéját mondott a politikai helyzetről, amelynek lényege az volt, hogy a hadsereg szolidáris a három tábornok gesztusával. Miután pedig a kormány nem kívánja megszakítani az összeköttetéseket a hadsereggel, nem marad más hátra, minthogy azok a nemzeti parasztpárti tagok, akik az ellenzéki támadások célpontjait képezik, könnyítsék meg a nemzeti parasztpárt helyzetét.

Halálos esend követte a miniszterelnök szavait. Constantin Stere emlékedt szövege. Kijelentette fújtott hangon, hogy nem kíván nehézségeket gördíteni a nemzeti parasztpárt további munkája elé. Epen ezért a miniszterelnök tudomására hozza a pártból való kilépését.

Stere lemondásának drámai pillanatai

— Kérni fogom beszarábiai barátait, — mondotta Stere, — hogy ne okozzanak nehézségeket a kormánynak és tartózkodó magatartást tanúsítsanak a kormány akcióival szemben.

Junian volt igazságügyminiszter kért szót ezután és szenvedélyes hangon filippikában kelt ki a kormánynak az utóbbi időben tanúsított gyengesége és határozatlansága ellen.

A további megbeszélés során egyes miniszterek felvetették a kérdést, hogy mi szükség van Cihosky tábornok, hadügyminiszter lemondására, ha Stere kilép a nemzeti parasztpártból. Végül úgy határoztak, hogy elfogadják a hadügyminiszter lemondását, miután Cihosky tábornok épen a lemondás benyújtásával bizonyította be, hogy nem szolidáris miniszter kollégáival szemben. Végül Moldovan beszarábiai tartományi igazgató ügyét beszélték meg az értekezleten. Moldovan valamennyien ártatlanok találták az ellene felhozott vádakban, mégis úgy döntöttek, hogy ki kell őt cserélni négy beszarábiai vármegyei prefekttal együtt.

A tábornokok exkuzálták magukat Sărăteanu régens előtt

Mint ismeretes, azon az emlékeztetés egyesületi ünnepélyen, amelyen a vezetés incidens történetét, résztvevő Sărăteanu régens is, aki a Stere mellett rendezett demonstráció után is helyén maradt. A régens mélyen bántva érezte magát a három tábornok eljárása miatt, annál is inkább, mert az alkot-

mány értelmében a hadsereg feje a király, jelen esetben pedig a régens-tanács és így a három tábornok kivonulása különös konkluziókra adhatott alkalmat a régenssel szemben. *Mardarescu* és *Petala* tábornokok tegnap délelőtti audiencián jelentek meg *Sărăteanu* régens előtt, akit arra kértek, hogy az

Polgári politikus lesz az új hadügyminiszter

Bucuresti-Bukarest, április 4. Maniu miniszterelnök ma délelőtti számos megbeszélést folytatott a nemzeti parasztpárt vezetőivel és a kormány tagjaival, azután hosszabban tárgyalt Vaida belügyminiszterrel. Délben a miniszterelnök kihallgatáson jelent meg a régens-tanácsnál és előterjesztette Cihosky tábornok-hadügyminiszter lemondását. A régens-tanács tudomásul vette a hadügyminiszter visszalépését és Maniu miniszterelnököt bízta meg a hadügyi tárcza ideiglenes vezetésével. Lapjelentések szerint Cihosky tábornok utódja polgári politikus lesz.

Az Adeverul értesülése szerint a beszarábiai képviselők tegnap esti értekezletén Stere bejelentette visszavonhatatlan kilépését a nemzeti parasztpártból. Stere felkérte beszarábiai híveit, ne vállaljanak vele szolidaritást, tanúsítsanak egyelőre várakozó magatartást és támogassák a kormányt. A beszarábiai holnap este újabb értekezletet tartanak és tisztázzák további magatartásukat. Stere lemondását ma reggel Maniu elé terjesztette, aki azt a lap szerint tudomásul vette.

Ma este összeül a beszarábiai nagy tanács

Bucuresti-Bukarest, április 4. Constantin Stere ma délelőtti megbeszélésre hívta egybe a beszarábiai képviselőket és szenátorokat. Közölte velük, azt az elhatározását, hogy kilép a nemzeti parasztpártból és kérte a parlamentereket, hogy tanúsítsanak tartózkodó magatartást a nemzeti parasztpárti kormánnyal szemben.

A parlamenterek nevében Jon Codreanu kamarai alelnök válaszolt Sterének. Kijelentette, hogy a beszarábiai képviselők és szenátorok ragaszkodnak Steréhez és vele szolidárisnak jelentik ki magukat. Döntést a mai értekezleten nem hoztak, hanem elhatározták, hogy táviratilag Bukarestbe hívják az összes beszarábiai kormányparti szervezetek vezetőit. A táviratok már el is mentek és szombat este összeül a beszarábiai parlamenterek és megyei szervezeti elnökök tanácsa, az ugynevezett Sfatul. Basarabian, hogy döntsön afelett, vajjon követik-e Sterét kilépésében, vagy sem.

Moldovan tartományi igazgató kijelentette, hogy lemondása egyenlő halálos ítéletével

Bucuresti-Bukarest, április 4. Maniu miniszterelnök ma délelőtti audiencián fogadta Moldovan beszarábiai tartományi igazgatót, akit arra kért, hogy könnyítse meg a kormány helyzetét és nyújtsa be lemondását. *Moldovan* azt válaszolta, hogy az ő lemondása egyértelmű volna halálos ítéletnek aláírásával, mert megerősítene, hogy az ellene felhozott vádak igazak voltak. Kérte a miniszterelnököt, állítsa őt becsületbíróság elé, mert előbb tisztázni akarja magát, ha ez megtörtént, úgy készséggel áll a miniszterelnök rendelkezésére.

Stere lemondását a nemzeti parasztpárt vezérő bizottsága elfogadta. Politikai körökben feszült érdeklődéssel tekintenek a beszarábiai parlamenterek tanácsának szombat esti értekezletére. Egyes verziók szerint a beszarábiai parlamenterek ellenzéki csoportot foghatnak alkotni úgy a kamarában, mint a szenátusban.

Mit ír az „Adeverul” a lemondásról

Az Adeverul vezércikkben foglalkozik Cihosky tábornok hadügyminiszter lemondásával, amelyet pesszimisták hangú cikkben kommentál. „Tíz éven keresztül — írja az Adeverul — a nemzeti parasztpárt ösztönözte, becsületese, demokratikus rezsim létesítéséért küzdött. Úgy látszik, hogy akkor, midőn

operából való eltávozásukat ne tekintse a régens-tanáccsal szembeni tiszteletlenségnek. A tábornokok ezután kifejtették azokat az okokat, amelyek őket demonstratív eljárásukra bírta és kijelentették, hogy ugyanez az álláspontja Sterével szemben a román hadsereg összes tábornokainak.

már biztosítottak látszott a győzelemben a harcban, a nemzeti parasztpárt vezetősége megengedhetetlen kompromisszumok és végzetes koncessziók lejtőjére került. Egymásután következtek a sajtó elleni törvényjavaslat, a lapok elkobozása, a rémhírterjesztők elleni törvény. A hibák és engedmények láncolata azonban még nem ért véget. A nemzeti parasztpárt tíz esztendőn keresztül magáévá tette a Stere kérdést. Az első megegyezés a nemzetiek és a parasztpártiak között azért jött létre, hogy megakadályozzák a liberális pártot e kérdés kiaknázásában. Ma a liberális párt vezetői elégtellel láthatják, hogy a nemzeti parasztpárt vezetői eslekezik meg Sterével szemben azt a gesztust, amelyet ők minden fenyegetőzéseik dacára nem mertek megtenni, — csak azért, hogy kormányzásukat meg-hosszabbíthassák. Ezek a lemondások azonban nem hosszabbítják meg, nem hosszabbíthatják meg a jelen kormányzást, csak abban a mértékben, amelyben ez a jövő kormány utját egyengeti.”

A kormány előkészítette utódjainak az utat az elnyomáshoz

„Es ez a jövő kormány, akár liberális, akár averescanus lesz, a törvényesség látszatát sem fogja megőrizhetni a közvélemény és a polgári akarat elnyomása nélkül. A nemzeti parasztpárti kormány készítette elő számára a terepet és adta kezébe az eszközöket, hogy ezt az elnyomást gyakorolhassa. A sa-

Vaida belügyminiszter ma reggel Kolozsvárra érkezik

Bukarestből jelentik: Vaida belügyminiszter ma este hét órakor Kolozsvárra utazott, ahol fiának doktorrá avatási ünnepén fog résztvenni. Politikai körökben Vaida utazásának tényét kedvező jelnek tekintik a kormány helyze-

A három tábornok beszámol a régens-tanácsnak az operabeli incidensről

Bucuresti-Bukarest, április 4. Ma reggel kilenc órakor Maniu miniszterelnök Cihosky tábornok kíséretében audiencián jelent meg a régens-tanács előtt. Cihosky tábornok a régens-tanács előtt megerősítette lemondását, melyet a régens-tanács elfogadott. Ezt követően a hadügyminiszter Rudeanu tábornokkal tárgyalt, majd tízenegy órakor a régensnek teára hívták meg a hadsereg három vezérfelügyelőjét, *Mardarescu*, *Petala* és *Rudeanu* tábornokokat, akikről felvilágosítást kértek az operai incidensre vonatkozólag. A három tábornok a következőképpen adta elő a történeteket:

— Már az ünnepség elején *Raducanu* munkügyi miniszter elküldte magát: Eljen Stere! Ez visszhang nélkül maradt. *Costachescu* közoktatásiügyi miniszter ünnepi beszédében Steréről, mint nagy államférfiuról emlékezett meg, akinek jelentős szerepe volt *Besarabia* csatlakozásában. E szavak hallatára a teremben tapsolni kezdtek, mire Stere kihajolt páholyából és megköszönte az üdvözléseket. Ebben a pillanatban *Mardarescu* tábornok felkelt helyéről és eltávozott. Követték őt *Rudeanu* és *Petala* tábornokok is. A három vezérfelügyelő azonnal indokolta eljárását a régens-tanács előtt, hogy az egyesületi ünnepségre politikát akartak belekeverni. Ők semmiestre sem asszisztálhattak egyeseknek azon próbálkozásánál, hogy Sterét rehabilitálják, midőn a szenátus tábornok-tagjai rövidelt elzölt demonstráltak Stere ellen. Nem dezavualhatták tábornok-kollégáikat már csak azért sem, mert Ste-

a legtokéletebb gép mellékkocsi használatra

Kérjen katalógust és részletfizetési feltételeket a képviselőtől:

ELECTRON

TEMESVÁR

tótörvényt, amelyet a nemzeti parasztpárt nem szavazott meg, a jövő kormány meg fogja szavaztatni. A rémhírterjesztők elleni törvényt a Maniu-kormány nem fogja alkalmazni, utódaik azonban alkalmazni fogják.”

„Azt várták, hogy a nemzeti parasztpárt a demokratikus és parlamentáris rezsim uttörője lesz. Most azonban minden reménye megvan arra, hogy a legbizalmasabb kormányzati metódusok igazolásául fog szolgálni. Ilyen körülmények között bármely őszinte demokratának nem lehet egyéb óhaja, mint-hogy a Maniu-kormány találja meg a nemzeti parasztpárt egykori küzdelmeinek emlékeiben a szükséges energiát, hogy kivethesse magából a kormányzást megmérgező és demoralizáló erőket. Ha nem tudott szépen élni, legalább attól mentessék meg, hogy szegyenben haljon meg. Mert abban a politikai játkban, amely most folyik, nem is Cihosky tábornok lemondásáról, nem is a Stere-ügyről és nem is *Besarabia* nyugalmáról van szó, amely nincs veszélyeztetve. Ezek nem egyebek politikai manővereknél, amelyek egyetlen célt követnek: a reakció győzelmét, a régi metódusok visszaállítását és nemcsak a demokratának, hanem magának a demokráciának a letörését, annak kompromittálása után.”

tére nézve, mert elképzelhetetlen volna, hogy a belügyminiszter elhagyja a fővárost, ha a kormány helyzete nem volna elég szilárd. Vaida belügyminiszter vasárnap estig fog Kolozsváron maradni.

Az érem másik oldala

A kamara ma délutáni ülése alatt a folyosón izgatottan tárgyalták az eseményeket. Egyes képviselők megütközéssel szereztek tudomást Stere professzor kilépéséről, mások viszont annak a véleményüknek adtak kifejezést, hogy a nemzeti parasztpártot súlyos teher-tételtől szabadította meg Stere kilépése. Ezzel sikerült kihuzni a miniszterelnököknek az ellenzéki támadások mérge-fogat. Cihosky tábornok távozását ugyancsak vegyes érzelmekek fogadták a képviselők. Többen azt állították, hogy Stere és Cihosky távozásuk kettős nyereséget jelent a kormány számára, mert míg egyrészt Stere jelenléte állandó komplikációkra adott okot, addig Cihosky tábornok politikailag nem volt teljesen semleges és nem egyszer teremtett nehézségeket a kormány munkája elé.

— Ujra tüntetni akartak a budapesti munkanélküliek. Budapestről jelentik: A parlament előtt munkanélküliek ma újra megkísérelték a tüntetést. A rendőrség szétoszlatta a tüntetőket.

ves gyilkost viselkedett

Hajnaltól felköltözött utolsó útjára, mire a síralomházból szentmisét hallgatni. A verpadot, elsápadt, an összeszedte magát, kkel ment fel a lépa nyaktilóhoz szíjjazerc mülva már el is kocsai a fiatal gyilkos

idő Diákségélyről.

megszólal ákségben

hozadjuk, sem hozakéit a kezükbe a zsi-tő emberei, adjon miniszterint és meg kell ol-mindenkorra intézmé. Ha a zsidó vezető eme egy szép gesztussal kiót, senki sem fog el-k. Csak hozzá kell kez-

Fekete Samu nyilatata (Szatmár).

ő ifjak felsőiskolai ta-ősegitése gyanánt zsi-mberiség érdeke, hogy el osztálynak utánpóti a zsidóság továbbra a tudomány művelé-sében. Világhíres utn Ehrlich, Meesnikov, radnak utódot nélkül. uságnak hóna alá nem segítjük őket minden anyai folytatásában. súlyos gazdasági vál-nerus klauzusnál emesebb ellenséggel, a ráháritott rosszindu-tel kell a zsidó egye-megküzdnie, hogy ta-müködési teret kap-lérhesse.

olna a segítség gyakor-tó, arról nehéz volna jat mondani. Ne igye-át keresni, hanem ve-ármily szomorú, hogy at vennünk, ahelyett, az erdélyi szászokról és akik idejében felismer-llgatóságunk segítségé-és kötelességüknek get tenni. A különbség a többi nemzeteknek z országra kiterjedő vesületük a pénzügy-ádára és az ifjuság el-ítására és gondozásá-ságnak nincs egyetlen egész zsidóságot át- amely ugyanezen fel-tné. Es, ha nincs, meg zervezni kell sürgőse-ozos Diákségélyző szer-ndezen feladatokat el-nyek bizonyosan min-lyi zsidó ember tagja

es versel ben

Füzve 476.— lei
n körésben 612.— lei
ör kötésben 850.— lei
vo, vagy előrefizetve
o szállítja
AGE Cluj

Taposómalom

— Bárd Oszkár négy felvonásos színművének bemutatója a kolozsvári Magyar Színházban —

Erről a színműről már elmondottuk véleményünket akkor, mikor könyv alakban megjelent. Megállapítást nyert már akkor, hogy tipikus könyvdráma. A tegnapi esti bemutató azt a meggyőződést érlelte meg bennem, hogy a „Taposómalom”-nak meg kellett volna maradnia — könyvdrámának. Mert ebben a formájában nem ütközött volna ki kinos korszerűtlensége és az ettel, a valósággal vajmi kevés kontaktust tartó problematikája.

A darab gondolati centruma: egy betegesen individualista írónak az a mániája, — mely már Horatius mániája is volt, — hogy minden mű, amelyet az alacsony plebs is megért, — eleve értéktelen. Ezzel a beteges elképzeléssel szemben áll az író felesége, aki közelebb állván (nem hiába egészséges és nő!) a valósághoz: életet varázsol a dekadens író ur színpadi fixa ideáiba. A drama végén az író — mindezek ellenére — rájön arra a triviális igazságra, hogy a nő is ember.

Bárd Oszkárnak tulajdonképpen örülnie kell darabja sikertelenségén. Az ő, — illetőleg hősnéinek felfogása szerint ugyanis az örökké fellegek ormain és mélységek szélein járó író beszenyeezi magát a tömeg rokonszenvével. Ha ez tényleg így van, — akkor Bárd Oszkár tegnap rendkívül nagy sikert aratott. Mert a közönség nem értette meg a darabját, illetőleg a sorok írójával együtt úgy vélekedett, hogy a „Taposómalom” problémáit — Bárd Oszkár előtt — Ibsen és Strindberg sokkal életesebben, sokkal drámaibban már kimerítették. Akkor ezek a problémák aktuálisak voltak, ma nem azok. Ma 1930-at írunk, néhány forradalmon (szellemi és erkölcsi forradalmon is) és a világháborún is túl vagyunk.

Regénynek, gondolati lírának nincs helye drámai keretekben. Ez az igazság döntötte el a „Taposómalom” sorsát — és kedvezőtlenül döntötte el.

Az előadás simult a darabhoz: élettelen volt, agyonanalizált, az emberábrázolás minden lehetőségét elnyomó. Épen ezért volt hiábavaló Forgács érdemes és nemes kvalitásokat esillogtató igyekezete; Poór Lili mélysegéket érintő, művészi asszonyisága, Mészáros Béla és Tóth Elek komolysága és becsületes akarása.

A közönség egyébként a letagadhatatlanul magas irodalmi szempontokat szem előtt tartó, tehetséges és illuzteris szerzőt többször hívta a lámpák elé. (s. l.)

A vérbajt kezelje

Sigmargyl pasztillával, amelynek alkotórészei: arzén, bigany, bismuth. Készítője Dr. M. Pomaret, Páris. Mit írnak az orvosok a szájon át történő Sigmargyl pasztillás vérbajkezelésről.

A Sigmargyl tekintetes ügynökségének a Sigmargyl számos vérbaj esetben használtam, amelyeknek stádiuma különböző volt és mindegyiknél meggyőző eredményt érttem el a készítmény vitathatatlan hatásáról.

Dr. D. Dumitriu
tábornok Bukarest
Str. Gen. Lahovari.

A belföldi orvos urak részéről sok levél áll rendelkezésre és kérjük a doktor urakat, írjanak elő receptjeikben Sigmargylt, amely a leghatásosabb gyógykészítmény és kizár minden balaszt. Több más levelet a jövőben fogunk leköszölni. Az injekciót helyettesítő gyógymódnak a könnyűségéről és ellenőrzéséről leginkább a vidéken lakó emberek és gyári munkások győződhetnek meg, de a gyógyszer hatása minden vérbajos részére fontos.

Ingyen küldünk a gyógykezelésre vonatkozó felvilágosító füzeteket. A Sigmargyl engros képviselője Bukarest, Str. Principele Unite 14. A Sigmargyl kapható az ország összes drogeriáiban és gyógyszerüzeteiben.

Islekkutatató könyvei:
Dr. Ferenczi Sándor: Psychoanalízis L. 116
" " " Ideges tünetek L. 116
" " " Hízteria L. 58
Szállítja **LEPAGE G.U.**

Ghandi ma eléri a tengerpartot

A nacionalista vezért nem viselte meg a gyalogut. Utja valóságos diadalmenetté alakult

London, április 4. Ghandi és zarándokcsapata holnap eléri a tengerpartot. Az indiai nacionalista vezér tegnap Navasariiba érkezett, ahol népgyűlésen beszédet mondott. A zarándokok utja

Dhamantól Navasariig a feldíszített utonon valóságos diadalmenet volt. A népgyűlésen nagy tömegek vettek részt. Ghandit nem viselte meg a gyalogut. Testsulya két fonttal gyarapodott.

Borzalmas robbanás egy pennsylvaniai játékgárban

London, április 4. Philadelphiai jelentés közli, hogy Devonban a pennsylvaniai Tűzijátékgár telepén ma katasztrófális robbanás történt, melynek nyolc halottja és harmincöt kórházba szállított súlyos sebesültje van. A borzalmas erejű explozió a gyár öt főépületét romba döntötte, a szomszédos épületeket is megromgálta és öt kilométeres körzetben minden ablakot berepesztett.

A robbanás erejére jellemző, hogy öt gépkocsi az országuton több mint négyszáz méter távolságban a tűzijátékgártól az explozió hatása alatt menet közben az útról lesodródott. Üvegszilánkok itt is okoztak sebesüléseket. A detonációt mérföldekre hallották. A romok eltakarítása még folyamatban van. Számolnak azzal, hogy még vannak halottak a romok között.

Egy gyilkossággal vádolt lengyel leánykereskedőt a tárgyaláson áldozatának öccse lőtte le

A gyilkost nyomban letartóztatták

Varsó, április 4. A büntetőtörvény-székben tegnap tárgyalták Garszinkov leánykereskedő gyilkossági bűnperét, aki ellen az volt a vád, hogy a leánykereskedelemben cinkostársát, Haselfuss ügynököt eltette láb alól attól való félelmében, hogy az ügynök üzelmait a hatóságoknak elárulja. A vádlott a leánykereskedést nem tagadta le, de azt állította a bíróság előtt, hogy ő

nem gyilkolta meg Haselfusst. Amikor a fogházor a vádlottat a teremből ki akarta vezetni, a közönség közül előugrott az áldozat, Haselfuss öccse és közvetlen közelből többször Garszinkovra sütötte revolverét. A vádlott leánykereskedő véresen esett össze. Kórházba szállították, ahol meghalt. A gyilkost letartóztatták.

„Amerika belátható időn belül háborút indíthat Európa ellen“

Madrid, április 4. Szenzációs interjú közöl Guardia tengerészeti miniszterrel egyik madridi lap. A spanyol tengerészeti miniszter ebben az interjúban annak az aggodalmának ad kifejezést, hogy Amerika belátható időn belül háborút indíthat Európa ellen. A latin államoknak össze kell fogniuk, — mondotta a miniszter — hogy közös erővel védekezhessenek az új háborus veszedelem ellen, amely a tengerentúlról fenyegeti Európát. Spanyolország éppen

ezért arra törekszik, hogy lehetőleg minél szorosabb és mélyebb barátságot kössön Franciaországgal és Olaszországgal.

A miniszter ezzel kapcsolatban előfalta azokat a híreket, amelyek szerint az elhunyt Primo de Rivera véd- és dicsőítései kötött volna Mussolinivel. Szerinte valamennyi európai latin államnak egy hatalomként kell fellépni, mielőtt még kitör a háború Európa ellen.

Az északkeleti ellenkormány megindította a hadműveleteket Csan-Kai-Sek csapatai ellen

Junan tartományban a forradalmárok elevenen égetik el a gazdagokat

London, április 4. Pekingi jelentés szerint Yen tábornok ellenkormányja megindította a hadműveleteket Csan Kai Sek csapatai ellen. Az északkeleti helyőrségeket a nankingi kormány csapatai rendre kiűrték a dél felé vonulnak vissza.

London, április 4. A Japok Sanghainál érkezett táviratai szerint Yunan tartományban a polgárháború újabb fellángolása óta nagy a felfordulás. Rablóbandák szabadon garázdálkodnak és a legborzalmasabb kegyetlenkedések között követik el gonosz tetteiket. A

rablók jómódú embereket, akik a szabadonengedésükért követelt sarcozt vonakodtak előteremteni, petróleumbe áztatott rongyokba csavarták és meggyújtották őket. Több áldozat a kínok előtt az öngyilkosságba menekült. Számos áldozatot a rablók kemencékben elevenen égettek meg.

A vagyonosabb lakosság ismét megkezdte a menekülést, mert a polgárháború és a meg nem fekézhető rablók a legteljesebb bizonytalanságba süllyesztették a személyi és vagyonbiztonságot.

A kormány elejét veszi a további munkáselbocsátásoknak

Ötszáznyven millió lejt bocsát a C. F. R. az ipari vállalatok rendelkezésére a C. F. R.-rel szemben teljesítendő szállások fejében

Bucaresti-Bukarest, április 4. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A kamara vasutügyi bizottsága tegnap délután tárgyalta azt a törvényjavaslatot, amely megállapítja a CFR ezévi javításra szoruló beruházási és javítási munkálatok programját. Ezeket a munkálatokat abból az ötmilliárd lejből fogják finanszírozni, amelyet a stabilizációs kölcsönből bocsátottak a külföldi szakértők a kormány rendelkezésére. A ja-

vaslatot, amelyet Leverve francia szakértő készített el, az utolsó pillanatban módosították és a CFR munkálatai számára előirányzott összeget 540 millió lejjel csökkentették.

A javaslat indokolása érdekes magyarázatot adja ennek a módosításnak. A kormány behatóan tanulmányozta az ipari munkanélküliség problémáját és keresi annak lehetőségét, hogy az ipari magánvállalatok számára egyrészt

Kérjen CIPŐT minden modellel exkluzív

munkaalalmat teremtsen, másrészt pedig beruházási kölcsönöket bocsásson rendelkezésükre. Miután az állami költségvetésben erre a célra semmilyen összeg nincs előirányozva, a kormány elhatározta, hogy abból a pénzből, amelyet a CFR-nek utáltak ki a stabilizációs kölcsönből, 540 millió lejt bocsátanak az ipari vállalatok rendelkezésére a CFR-rel szemben teljesítendő szállások fejében. Ebből az államvasutak újabb megrendeléseket fognak eszközölni a hazai gyáraknál 300 millió lejt értékben. A fennmaradó 240 millió lejt a CFR műhelyeiben elvégzendő munkálatokra és a szükséges anyagok vásárlására fogják felhasználni. A kormány ily módon látja megoldhatónak azt, hogy sem a magánvállalatok, sem a vasuti műhelyek ne legyenek munkáselbocsátásokra kényszerülve.

Szombaton hirdetik ki az ítéletet a pénzhamisító parasztek ügyében

Cluj-Kolozsvár, április 4. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári törvényszék első szekciójának tanácsa ma déli előtt folytatta a riskai pénzhamisítók bűnperének főtárgyalását, amelyet március 7-én félbeszakítottak.

Emlékeztet, hogy 1919 novemberében hamis ezer lejes bankjegyek kerültek forgalomba Bánffyhyunad környékén. A hamis ezer lejes bankok előbb egy Bánffyhyunadi korcsmában tűntek fel, ahol a pénzhamisítók a vásár idejében mulatoztak. A korcsmárosnak azonban nem tűnt fel a hamis bankjegy. A pénzhamisítók abban a biztos hiedelemben, hogy gyártmányuk tökéletes, tovább folytatták a hamisított pénz forgalomba hozatalát. Egy Bánffyhyunadi kereskedő azonban amikor kezébe került a hamis pénz, alaposan szemügyre vette és miután gyanusnak találta, jelentette az esetet a Bánffyhyunadi esendőségnek. A hatóságok által megindított széleskörű vizsgálat csakhamar kiderítette, a pénzhamisítás rejtélyét. A nyomozás számai egy Bánffyhyunad melletti kis község: Riska falu irányába vezették a hatóságok közegeket és így néhány napi nyomozás után őrizetbe vették a pénzhamisítókát Todoras Todor, Galigan Gheorghe, Nistor Gheorghe és Giurgiu Avram riskai lakosok személyében. A vizsgálat során megállapítást nyert, hogy a pénzgyártás értelmi szerzője és főbűnöse Todoras Todor, a falu bírája, aki előbb beszervezte a pénzgyártáshoz szükséges kellékeket, és azután bűntársakat szerzett, akikkel tervszerűen vitte keresztül a pénzhamisítást és hozta forgalomba a hamis bankokat.

A március 7-én megtartott törvényszéki tárgyalás folyamán számos kihallgatás történt, amelyek egyöntetűen megerősítették a pénzhamisítás vádját, amelyet a bűnösök sem tagadtak. A mai tárgyaláson a védő és vádbeszédekre került a sor, az ítélet kihirdetését azonban szombat délelőttre halasztotta a törvényszék.

Még mindig reng a föld Voló környékén
Athén, április 4. Voló környékén a földmozgás még egyre tart. A környező szigeteken is voltak újabb földlökések. ter, majd Junian igazságügyminiszterter kiválása, majd Junian igazságügy-

של פסה
Husvétii fűszerárut és italokat legelőnyösebben vásárolhat
SPÉTE MÓZESNÉL
Piata M. Viteazul (v. Széchenyi-tér) 12.
Villanyóráre berendezett kávépergélő és daráló

Anton Rosenzweig Cluj
מספרים איך טליתים נראים
Méber könyvek
gyapju es selyemtalleszek
nagykereskedése. Gyári rak!

Tavaszi ruhák festése, tisztítása megkezdődött CZINK-nél Cluj

Snell munká különvélemé

Palesz Macdonald hogy Ang

(Cluj-Kolozsvár) let tudósítójától) már az elmúlt Shaw-bizottság türelmetlenül v tumot nagy vo nem valamenn zólte. Az egyes amelyek a lapo irati kivonatát tak vissza apról tól és így a vil jelentésnek am zsidóságra kedv kat tartalmazna kihangsúlyozva. állítás annál mert a Cionista téshez semmilye zött, arra való nald ma, pntel ban a jelentés jog tartani az a tina-politikájára

M be

Most itt fekszi irati Iroda tudó jelentéséről. Ez objektívításához más színben áll tését, mint az ál tudósítás. Eszeri határozottan m ruzsálemi fómu játékok izek a eseményekért o ket terheti. A f zalmán tanács eők, mert elmul vanosságra hozn széről a rendet é

Amint a Zsidó társaság kitűnik, nem az erőteljes szemben voltak zsidó bevándorló ben emelt kifoga munkástestület bevándorlónak hanem politika kintik.

A jelentés tor sokban megegye kivonatokkal. H jelentések menny tak, arra beszé munkaspárti ké ményét egyáltal ennek a különvé pontból óriási je

A palesz

Harry Snell t különvéleményé fömüfti és az ar jóval több fel angusztszi zavar nyt a jelentés r palesztinai korm

helyzetben, hogy ságot a saját ere lessége lett volu felelő személyek kat az önvédelel verezni. A palesz het felmenteni a lól, mert nem te os kommunikét eáfolta volna a z ségek ellen terv dásairól szóló hí mértékben bünö mert nem tulaj got a zavargások nitó híreknek.

A zsidó h nak is h

Harry Snell ki osztja a bizottsá ményét a zsidó sére vonatkozólag zsidók hozzájár nos fejlődéséhez teremtet jöletből nek. A lakosság barátságos egy mértékben előseg ági és politikai pezné a jövőre v nek és az egymá bok és zsidók egy és fejlődő orszá javasolja, hogy a

Snell munkaspárti képviselő különvéleménye a Shaw bizottság jelentéséhez

Zsidó bevándorlás nélkül lehetetlen Palesztina fejlődése

Snell bűnösnek tartja a palesztinai kormányt és nem tartja szükségesnek a zsidóbevándorlás ellenőrzését

Macdonald az alsóház tegnapi ülésén kijelentette, hogy Anglia semmiesetre sem mond le a mandátumról

(Cluj-Kolozsvár, április 4. Az Uj Kelet tudósítójától). Az angol kormány már az elmúlt hétfőn este tette közzé a Shaw-bizottság jelentését és azóta ezt a türelmetlenül várt hivatalos dokumentumot nagy vonásokban a világ csaknem valamennyi sajtóorgánuma közölte. Az egyes távirati irodák azonban, amelyek a lapok részére a jelentés távirati kivonatát megküldötték, nem riadtak vissza apróbb-nagyobb hamisításoktól és így a világsajtó egy részében a jelentésnek ama részletei, amelyek a zsidóságra kedvezőlemben megállapításokat tartalmaznak, erőteljesebben lettek kihangsúlyozva. Ez a tendenciós beállítás annál is jobban sikerülhetett, mert a Cionista Világszervezet a jelentéshez semmilyen kommentárt sem fűzött, arra való tekintettel, hogy Macdonald ma, pénteken az angol alsóházban a jelentés kapcsán nagy exsztózt fog tartani az angol kormány Palesztina-politikájáról.

Mit ír a jelentés a zsidó bevándorlásról?

Most itt fekszik előttünk a Zsidó Távirati Iroda tudósítása a Shaw-bizottság jelentéséről. Ez a tudósítás, amelynek objektivitásához kétség sem fér, egészen más színben állítja be a bizottság jelentését, mint az általunk is közölt „Rador” tudósítás. Eszerint a bizottság jelentése határozottan megállapítja, hogy a jeruzsálemi főmufti és több arab vezér játékosan a közvéleménnyel és az eseményekkel a felelősség jórésztben őket terhelte. A főmufti és a legfőbb muzulmán tanács elnöke feltétlenül bűnösök, mert elmulasztották idejében nyilvánosságra hozni, hogy ők a maguk részéről a rendet és a békét kívánják.

Amint a Zsidó Távirati Iroda tudósításából kitűnik, a Shaw-bizottságnak nem az erőteljes zsidó bevándorlásra szembentartó megjegyzései, hanem a zsidó bevándorlók kiválasztásával szemben emelt kifogásokat, mert szerinte a munkásterületek a bevándorlásnál a bevándorlónak nem szakvédeltségét, hanem politikai meggyőződését tekintik.

A jelentés további része nagy vonásokban megegyezik a már eddig közölt kivonatokkal. Hogy azonban a korábbi jelentések mennyire tendenciósak voltak, arra beszédes példa, hogy Snell munkaspárti képviselőnek különvéleményét egyáltalán nem közölték, holott ennek a különvéleménynek zsidó szempontból óriási jelentősége van.

A palesztinai kormány is bűnös

Harry Snell munkaspárti képviselő különvéleményében leszögezi, hogy a főmufti és az arab executive vállaira jóval több felelősség nehezedik az augusztusi zavargásokért, mint amennyit a jelentés megállapított. Miután a palesztinai kormány nem volt abban a helyzetben, hogy a megtámadott zsidóságot a saját erejéből megvédje, kötelessége lett volna a zsidók közül megfelelő személyeket kiválasztani és azokat az önvédelem eszközeivel felfegyverezni. A palesztinai kormány sem lehet felmenteni a neki kijáró megfeddés alól, mert nem tételt idejében hivatalos kommunikáció közlése, amelyben megcáfolta volna a zsidóknak az arab szentsegek ellen tervezett állítólagos támadásairól szóló híreszteléseket. Jelentős mértékben bűnös a kormány azért is, mert nem tulajdonított kellő fontosságot a zavargásokat megelőző nyugtalanító híreknek.

A zsidó bevándorlás az araboknak is hasznára van

Harry Snell kifejti ezután, hogy nem osztja a bizottság többi tagjainak véleményét a zsidó bevándorlás ellenőrzésére vonatkozólag sem. Ő tudja, hogy a zsidók hozzájárultak az ország általános fejlődéséhez és hogy a zsidók által teremtett jólétekből az arabok is részesednek. A lakosság két nagy csoportjának barátságos együttműködése jelentős mértékben elősegítette az ország gazdasági és politikai fejlődését és alapját képezte a jövőre vonatkozólag is a békének és az egymást megértésnek. Arabok és zsidók egyesülnének egy boldog és fejlődő ország felépítésében. Snell javasolja, hogy az arab és zsidó vezető

megbeszélésre jöjjenek össze és kíséreljék meg a békés együttműködés alapvonalainak kidolgozását. Zsidó bevándorlás, zsidó mezőgazdaság nélkül nem képzelhető el Palesztina gazdasági fejlődése.

Az angol lapok kommentárja a Shaw-bizottság jelentéséhez

A Shaw-bizottság jelentését vezető helyen kommentálják az összes angol lapok. A „Times” szerint a legfontosabb kérdés a jelentéssel kapcsolatban az, hogy a mandatárius hatalom még a látogatást is kerülje el annak, mintha Anglia lemondott volna annak a mandátumnak az alkalmazásáról, amellyel a Népszövetség megbízta. Nemkevésbé fontos, hogy a rendet és a törvényességet Palesztinában fentartsák. Ebből az elvből kiindulva kell a palesztinai helyzetet megvizsgálni és megállapítani azt a politikát, amelyet Nagybritannia a mandátum értelmében Palesztinában folytatni fog.

A „Daily Telegraph” szerint haladéktalanul az egyenlő elbánás politikáját kell inaugurrálni a zsidókkal és arabok-

kal szemben. Egyetlen közösségnek se legyenek kételyei a jövőben helyzetére és jogaira vonatkozólag, az angol kormányoknak respektálniuk kell a Balfour-deklarációban vállalt kötelezettségeket és azt a politikát teljes szigorral kell alkalmazni.

A „Manchester Guardian” szerint a palesztinai vizsgáló bizottságnak rendkívül kényes feladata volt. A palesztinai problémát olyképen kell megoldani, hogy ne kövessenek el igazságtalanságokat a jelenlegi lakossággal szemben. A lap ezután a jelentés gazdasági vonatkozásaiával foglalkozik és a következőket írja:

„El kell ismerni, hogy a zsidó kultúra és a zsidó tőke igen nagymértékben hozzájárultak az ország életfeltételeinek megváltoztatásához. A zsidók remélték, hogy sikerülni fog az arabokat kibékíteni. Ami a bevándorlást illeti, ez a kérdés alapos és komoly ellenőrzést kíván meg. Még annak a látszatát is el kell kerülni, mintha a jelenlegi palesztinai kormány egyik, vagy másik részének engedményeket tenné a lakosság valamely rétegét favorizálva.”

Anglia ma is felelős a Zsidó Nemzeti Otthon megvalósításáért

-- mondotta Macdonald Baldwin interpellációjára adott válaszában

London, április 4. Lapzártakor értesülünk, hogy az alsóház pénteki ülésén Baldwin volt miniszterelnök interpellációt terjesztett be az angol kormányhoz a Shaw-bizottság jelentése ügyében. Baldwin megkérdezte a miniszterelnököt, hogy az angol kormány a történektől milyen politikát kíván folytatni Palesztinában.

Az interpellációra Macdonald miniszterelnök válaszolt. Mindenekelőtt is leszögezte, hogy a palesztinai mandátumot a népszövetségtől kapta Nagybritannia és ez a mandátum olyan nem-

zetközi kötelezettséget jelent az angol nép számára, amelyet a kormány respektálni kíván és amelyet megváltoztatni nem lehet többé. Anglia felelősséget vállalt és ma is felelős a palesztinai Zsidó Nemzeti Otthon megteremtéséért. Az angol kormány eleget tenni idevonatkozó kötelezéseknek, anélkül azonban, hogy politikája palesztinai nemzsidó lakosság jogainak megsértését jelentené. Mindenkinél tudnia kell, hogy az angol kormány egyenlő elbánásban kívánja részesíteni egy zsidókat, mint az arabokat. A sajnálatos za-

Csernovitzban letartóztattak egy dussgazdag kereskedőt, aki 12 milliós passzívával csődbe ment

Bucuresti-Bukarest, április 4. Csernovitzból jelentik, hogy ott rendkívüli szenzáció képez Nadler Károly kézműáranykereskedő bukása és letartóztatása. A regáti származású kereskedő Csernovitzban igen nagyarányú üzlete-

ket bonyolított le és ennek megfelelő hitelt is élvezett. A kereskedő a múlt héten esődöt jelentett 12 millió passzívával. Kiderült, hogy egyik bank, ahol 5 millió hitelt nyújtottak a részére, hamis aláírású váltókat kapott fedezetül.

Az ügyészség letartóztatta Nadlert, aki ellen két külföldi cég is feljelentést tett 2 millió értékű bizományi áru el nem számolása miatt. A kereskedő ellen pedig 31 feljelentést adtak be.

A tengerészeti leszerelési konferencián már csak az Egyesült Államok, Anglia és Japán közötti megegyezésről lehet szó

London, április 4. Az Evening News közlése szerint ma újabb jelentős közlést történt a tengerészeti konferencián az Egyesült-Államok, Anglia és Japán közötti megegyezés felé. A differenciák most már olyan csekélyek, hogy ez az egyezmény rövid időn belül létrejön. Stimson ma tárgyalt Briand-

dal is, aki előtt kiszivárgott hírek szerint hangoztatta, hogy az Egyesült-Államok kormánya súlyt helyezne az öt hatalom közötti egyezmény létrejöttére.

London, április 4. A lapok megállapítják, hogy a tengerészeti konferencián már csak az Egyesült-Államok,

Anglia és Japán közötti megegyezésről lehet szó, az öthatalmi egyezmény el-érhetetlen utópia.

Hir szerint Grandi már türelmetlenül várja, hogy elutazhassék. Ki is jelentette, hogy legkésőbb a hónap végén feltétlenül Rómában kell lennie, hogy a külügyi költségvetést előkészítse.

Briand már husvára távozni akar Londonból s állítólag azt a kijelentést tette, hogy a tengerészeti konferencia mostani huza-vonája még jobban ki-elezi az olasz-francia ellentéteket s ezért jobb volna az értekezlet tárgyalásait lezárni.

„OLLA” GUM...?
A leghíresebb szakorvosok által elismert mint legbiztosabb és feltétlenül legmegbízhatóbb gyógyszer. Ovakoóóját utazatóktól

HOTEL „UNIVERSAL”
Bucuresti, I. Gabroveni 12 (str. Lipszani mellett)

Központi fekvés — Kereskedelmi központ — Telefon — Gőzfűtés — Lift
Fürdő — Villanyvilágítás — Étterem — Kávéház — Hideg és meleg víz minden szobában.

Szoba árak fűtéssel együtt 120 leitől kezdve

OSMERI MÁR ŐN A

Lysiformot

LYSOFORM A LEGBIZTOSABB FERTŐTLENÍTŐSZER-HŐLGYEK NÉLKÜLÖZHETETLEN SZERE-

NAGYBANI ELADÁS: ZAHARIA & CERNĂTESCU - POPA HAN 181 - BUCUREȘTI

vargások ügyében kiküldött bizottság a megtartott vizsgálat eredményeképpen jelentést tett az angol kormánynak, megjelölve azokat a módokat, amelyek révén véleménye szerint a jövőben hasonló zavargások elkerülhetők lesznek. A kormány tanulmányozni fogja ezt a jelentést. Annnyit mindenesetre el kell ismernem, hogy *hiba volt a palesztinai helyőrség létszámának csökkentése, úgy a helyőrséget, mint a rendőrséget meg kell erősíteni, hogy Palesztina nyugalmát egyszerismindenkorra biztosíthassuk.*

Baldwin a miniszterelnök interpellációjára reflektálva, válaszában annak a reményének adott kifejezést, hogy a kormány mindent el fog követni Nagybritannia kötelezettségének teljesítése s a palesztinai rend és nyugalom helyreállítása érdekében. Ebben a munkájában az egész világ érdeklődése kíséri az angol kormányt.

Macdonald miniszterelnök viszontválaszában közölte, hogy tárgyalásokat folytat egy zsidóság, mint az arabok vezetőivel egy békés együttműködési platform megteremtése érdekében. Kijelenti, hogy mindenben egyetért Baldwin volt miniszterelnök szavaival s hozzájárul az általa kifejtett kívánságokhoz.

CIPÖT
minden modellexclusiv

remtsen, másrészt lesönöket bocsáson tán az állami költ- célra semmilyen yozva, a kormány ól a pénzből, am- tak ki a stabiliza- millió lejt bocsáj- látok rendelkezé- mben teljesítendő ből az államvas- deléseket fognak áráknál 300 millió aradó 240 millió eiben elvégzendő zükséges anyagok lhasználni. A kor- ja megoldhatónak ányvállalatok, sem ne legyenek mun- nyszerülve.

rdetik ki az nzhamisító ügyében

is 4. (Az Uj Kelet oszvári törvény- tanácsa ma déli pénzhamisítók at, amelyet mártak.

19 novemberében gyek kerültek nyad környékén. nkök előbb egy ában tüntek fel, a vásár idejében árosnak azonban bankjegy. A pénz- os hiedelemben, ökéletes, tovább pénz forgalomba hunyadi keres- kezésbe került a szemügyre vette találta, jelentette di esendőségen, gindított széles- mar kiderítette, vét. A nyomozás ad melletti kis nyába vezették a gy néhány napi vették a pénz- Todor, Galigan rghé és Giurgiu személyében. A llapítást nyert. rtelmi szerzője dor, a falu bi- zte a pénzgár- teket, és azután ikkel tervszerű- nzhamisítást és nis bankokat. artott törvény- in számos ki- rek egyöntetien amisítás vádját, agadtak. A mai vádbeszédekre hirdetését azon- balasztotta a

Voló környékén

ó környékén a rt. A környező bb földlökések. agügyminiszter an igazságügy-

at legelőnyö- at
ESNÉL
enyi-tér) 12.
vőpergelő és

veig Cluj

nyvek
talleszek

Cluj

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bansági zsidóság napilapja.
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő: Jámor Ferenc.
Bukaresti szerkesztőség: Hátszegi Ernő Strada Matei Miho 6.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak forrás megjelölésével engedjük meg.

— A svéd királyné haldoklik. Rómából jelentik: A svéd királyné állapota válságosra fordult. Szívműködése kihagyó és így a katasztrófa beállta bármelyik percben várható.

— Az új német kormány haladéktalanul megkezdi a pénzügyi javaslatok tárgyalását. Berlinből jelentik: Az új pénzügyi törvényjavaslatokat a birodalmi kormány holnap már a birodalmi gyűlés bizottsága elé terjeszti, amely haladéktalanul megkezdi azok tárgyalását. Ma este Brünnig és Moldenhauer a kormányt támogató pártok szakértői elé vitte a reformokat. A szociáldemokrata volt miniszterek közül tegnap Müller volt kancellár, Hilferding volt pénzügyminiszter, Schmidt volt gazdasági miniszter és Braun porosz miniszterelnök nem vettek részt a szavazásban.

— Ujabb tömeges kivégzések voltak Kabulban. Londonból jelentik: Kabuli jelentés szerint az afgán fővárosban újabb kivégzések voltak. Ezúttal tizenegy kuhisztani lövész, Batsi Sakao rablózérből lett király közvetlen környezetéhez tartozó harcosokat végeztek ki agyuk esőve elé kikötés útján. A lövedékek a szerencsétlen halálraítélteket darabokra szaggatták.

— Stramerék Désen. A kitűnő Stramer operettársulat szombaton este Désen fog vendégszerepelni a városi színház deszkáin. Színre kerül a „Goldene Soldat” című életkép. Vasárnap este nagy bucsuelődásként kabaréest rendeznek, amelynek keretében színpadon kerülnek a társulat legjobb slágerei és a híres amerikai egyfelvonásos „Was kenn a Meidl derzehlen”. A társulat ezzel az előadással befejezi romániai turnéját.

— Chile partjai közelében elsüllyedt egy gőzös. Newyorkból jelentik: Az Associated Press jelenti Santiago di Chileből, hogy a Santiagotól délre eső Lebu kikötőváros közelében óriási viharban a tengeren elsüllyedt a Ballena nevű gőzös. A roncsokat a vihar partra vetette. Kétségtelen, hogy tizenhat főnyi személyzete odaveszett. A chilei tengerészeti minisztérium torpedórombolót küldött a szerencsétlenség színhelyére.

Husvétí
fűszer árak, ugyszintén narancs és citrom a legjutányosabb árban kapható
Katz és Bernát-cégnél
CLUJ, Piața M. Viteazul 22.
Telefon 3-97

— Ugyvéd nem lehet képviselő Litvánában. Kownából jelentik: A litván kormány új választójogi törvénytervezet dolgozott ki, amelynek egyik rendelkezése szerint ügyvéd nem választható képviselővé. A reformtervezet ellen különösen az ellenzéki sajtó ir érlesen. Szerintük ez a javaslat az ellenzék ellen irányul, amelynek vezetői ugyszól van kivétel nélkül ügyvédek.

— Hasszorulás, rossz emésztés, erős bomlási és erjedési folyamat a gyomorbélhuzamban, bélbaktérium- és gyomorsavtúltengés, az arebőrön és a háton mutatkozó kiütések, valamint karbunkulikus a természetes „Ferenc József” keserűvíz használata mellett visszafejlődnek. Számos gyakorlati orvos a Ferenc József vizet már évtizedek óta mindkét nembeli felnőtteknek és iskolás gyermekeknek kitűnő sikerrel rendeli. A Ferenc József keserűvíz kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

Tardieu ételmérgezésben súlyosan megbetegedett

Páris, április 4. Tardieu miniszterelnököt a képviselőházban hirtelen rosszul fogta el. Hazament és orvost hívatott, aki élelmiszermérgezés állapított meg.

Tardieu betegségével kapcsolatban orvos kijelentette, hogy a miniszterelnököt az utóbbi idők megfeszített munkája a betegségekkel szemben kevésbé ellenállóképesé tette s ezért van az, hogy az egyébként jelentéktelen ételmérgezés miatt olyan súlyos rosszulát fogta el. Az orvos szerint a betegség rendes lefolyású és egyáltalán nem ad okot az aggodalomra, de Tardieunek most rövid ideig tartózkodnia kell a megerőltetésektől.

— Csehszlovákia kisebbségi pártjai állandó kisebbségi bizottság létesítését kívánják a prágai parlamenttől. Prágából jelentik: Kisebbségi problémák megvitatására a csehszlovák kisebbségi pártok, a magyar, német, ruthén és lengyel képviselők közös indítványt nyújtottak be, hogy a parlamentben létesítsenek állandó kisebbségi bizottságot, amely gondoskodik a kisebbségi problémák parlamenti megoldásáról.

— A horvát emigránsok memorandumban tájékoztatják a jugoszláv diktatúra borzalmait. Bécsből jelentik: A külföldön élő horvát emigráns képviselők közlekedésről részletes memorandumot terjesztenek a Népszövetség és a civilizált népek közvéleménye elé, melyben feltárják az egy éves jugoszláv abszolutizmus horvát szenvedéseit.

— HAGADAH kitűnő magyar vagy német fordítással, albumalaku 31x24 cm., óriásbetűvel, 15 pompás egész oldalas színes képpel, finom és tartós kiállításban 200 lej (vidékre portó) az Uj Kelet könyvosztályában.

— A Munkássegély könnyű estéje. A Munkás Kamaraszínpad új feladatokat kezdett és ezeknek megoldásán fáradozik, a Munkássegély vezetősége szombaton, április 5-én este fél kilenc órakor, barátai és pártolói részére egy kisebb igényű műsorral igyekszik az átmeneti időt kitölteni. Ezen estén a vezetőség mindenkit szívesen lát a Calea Regele Ferdinand 107. szám alatti helyiségében.

— Koszorúmegváltás. Fischeff Ferenc és családja Torontó nagyszíntmisklósról megboldogult Faragó Sándor kolozsvári Ganzgyári főtisztviselő koszorúmegváltása című a kolozsvári Zsidó Kórház javára 500 lejű adományozott, melyért a Kórházegyesület vezetősége az adományozónak ezután is hálás köszönetet mond.

— A lengyel lapok a német gazdasági nyomás erősbödésétől tartanak. Varsóból jelentik: A kormánylapok a német-lengyel kereskedelmi szerződés megkötésével kapcsolatban figyelmébe ajánlják a kormánynak Lengyelország nyugati területeit, ahol a szerződés megkötése után kétségtelenül erősbödni fog a német gazdasági és kulturális nyomás.

— Kiugrott a rabló a kilencvenkilométeres sebességgel rohanó gyorsvonatból. Párisból jelentik: A Bordeaux és Páris között közlekedő gyorsvonaton tegnap éjszaka vakmerő rablótámadás történt. A sötétben belopódzott egy szakaszba egy szökött fegyenc és a szakaszban ülő öregasszony ridiküljét ki akarta csavarni a kezéből. Az asszony sikoltozni kezdett s a szomszédos fülsze utasai lefogták a fegyencet. Bezárták egy üres fülkébe. A szökött fegyenc a kilencvenkilométeres sebességgel haladó vonatból kiugrott és eltörtött lábakkal és bordákkal eszméletlenül terült el a töltéseken. Súlyos sérüléseivel a bordeauxi rabkórházba szállították.

— Egy prágai lap két agrárpárti vezető egyéniség agrárpanamájáról rántja le a leplet. Prágából jelentik: A Telegraf közlése szerint a Lichtenstein hercegi uradalom morvaországi erdőiből a legprimárból háromezer holdat a napokban kétféle eszék koronáért eladták egy erdőkiérmelő konzorciumnak, melynek tagjai között az agrárpárt két vezető funkcionáriusa is helyet foglal. A vétel olcsó, mert az erdő testvérek között is megér tizenötmillió eszék koronát. A lap a kedvező árat azzal magyarázza, hogy a Lichtenstein-uradalom lefoglalt területeiből tízezer holddal többet kapott vissza s ezért lett a két agrárpárti vezetőfunkcionárius nagybirtokos.

— Magyarország hajlandó minden állammal szemben megszüntetni a vízumkényszert a viszonsóság alapján. Budapestről jelentik: A magyar képviselőház pénzügyi bizottságában a külügyi tárca költségvetése tárgyalásának folyamán Walkó külügyminiszter kijelentette, hogy Magyarország hajlandó minden állammal szemben megszüntetni a vízumkényszert a viszonsóság alapján. Ilyen alapon május 15-től kezdve megszűnik a vízumkényszer Magyarország és Németország, továbbá Magyarország és Ausztria között, ami nagy előnyt jelent az illető országokkal való gazdasági kapcsolat szempontjából is.

— Autóbuszjárat Bécs és Budapest között. Budapestről jelentik: Budapest és Bécs között valószínűleg autóbuszjárat létesül. Bécs város közlekedési bizottsága hozzájárult az egyik autóbusz-vállalat kéréséhez, amely a magyar határig autóbuszokat akar járatni azzal a feltétellel, hogy magyar részről is járnának autóbuszok.

— Ujabb légi utra indul a Graf Zeppelin. Berlinből jelentik: A Graf Zeppelin újabb légi utra indul a Bodeni tó felett. A tegnapi uttal kapcsolatban Lehmann parancsnok kijelentette, hogy a kipróbált alkatrészek és berendezések kitűnően beváltak.

— A szélsőjobboldali francia sajtó nap-nap után izgat a szovjetkövetség kiutasítása érdekében. Párisból jelentik: A szélsőjobboldali Liberté nap-nap után követeli, hogy Franciaország szakítson a szovjettel. A lap mai számában Aymard nyílt levelet intéz Doumergue elnökhöz s ebben a diplomáciai összeköttetés megszakítására vonatkozó követelést azzal indokolja meg, hogy a szovjet nem teljesíti, sőt állandóan megszegi azokat a feltételeket, amelyekhez elismerését költötték.

— Hanau asszonyt nyolcszáz ezer frank óvadék ellenében helyezik szabadlábra. Párisból jelentik: Hanau asszony védője még nem tudta előteremteni védenca szabadlábrahelyezéséhez szükséges nyolcszáz ezer frankot, noha a hitelezők az összeg harmadát rendelkezésére bocsátották.

— Megnyílt a rádió-telefonforgalom Argentína és az Egyesült-Államok között. Buenos Ayresből jelentik: Tegnap nyílt meg az Egyesült-Államokkal, Chilével és Uruguay-jal a drótműkölti rádió-telefonforgalom. Az első beszélgetéseket az argentinai köztársaság elnöke folytatta le az Egyesült-Államok, Chile és Uruguay elnökeivel, aki ez alkalomból szívélyesen üdvözölte Argentína részéről az államfőket. A beszélgetéseket minden vonatkozásban kitűnően hallották.

— A népbiztosok tanácsa a kollektív farmok ügyével foglalkozik. Londonból jelentik: Moszkvai jelentés szerint a népbiztosok tanácsa a kollektív farmok ügyével foglalkozott s megtárgyalta a részükre biztosítandó különleges előjogokat.

— A Vidin—Szófia közötti vasútvonalon a fedezet alatt kísért anarkisták és rablógyilkosok leszárták őreiket és kiugrottak a vonatból. Szófiából jelentik: A Vidin—Szófia közötti vasútvonalon egyik személyvonaton fedezet alatt négy hosszabb szabadságvesztés-büntetésre ítélt anarkistát és két halálraítélte rablógyilkost szállítottak. A fegyencnek kísérőik egyikét leszárták, a másikat lefegyverezték, majd az ablakon át a robogó vonatból kiugrottak. A vasutas személyzet leállította a vonatot, de csak egy gonosztevőt sikerült kézrekeríteni, azt, aki a vonatból kiugrásnál megsebesült. A többiek kerekét oldották. Kézrekerítésükre megtették az intézkedéseket.

Még olcsóbb áron

mint a téli szeziónban árusítja a
GLORIA
Srtada Memorandului (volt Unio-u.) 4. sz.
tavaszi cikkeit: tennispulloverek-kosztyúk, női és férfi harisnyák, selyem alsóruhák stb. stb.

— A kolozsvári zsidó nőegylet teaestélye. A kolozsvári Izr. Nőegylet folyó hó 6-án, vasárnap délután 5 órakor tartja meg táncos teaestélyét a Newyork nagytermében Samuel Hermin hegedű és Útő Mária zongoraművész nőközreműködésével. Miatán meghívott nem bocsájtunk ki, ezután kér minél számosabb megjelenést a rendezőség.

— Az „Európa” gőzös Cherbourgba érkezett. Párisból jelentik: Az Európa német óriásgőzös tegnap este megérkezett Cherbourg kikötőjébe és horgonyt vetett. A keleti irányú utvonalon nem sikerült a Bremen rekordját túlszárnyalni, amit a hajó kapitánya a rendkívüli kedvezőtlen időjárással, emellett magas hullámokkal és állandó heves viharokkal magyaráz. Az Európa vízszatóró utjához 4 nap, 22 óra, 27 perc volt szükség az Ambroise amerikai világitóhajótól Cherbourgig.

— Bizalmas előkészítő tárgyalások a keleti jövótéti szakértekezleten. Párisból jelentik: A nagyhatalmak és a kisanant delegátusai ma délelőtt bizalmas előkészítő tanácskozásokat folytattak a keleti jövótéti szakértekezlet függő kérdéseivel. Délután Loucheur elnöke alatt a francia és a magyar delegációk tartottak együttes tanácskozást.

— Ady Endre összes költeményei 476 lejért. Az Ady Endre költséze körül újabb lefolytatott viták hatalmasan megnövekedtek az érdeklődést az újabbkori magyar költészet legnagyobb mestere iránt. Versei a legkeresettebbek közé tartoznak még mindig, azonban csak kevesek tudták megszerezni összes költeményeit, amelynek 12 kötete jelentős anyagi megterhelést jelentett azok számára, akik meg akarták szerezni. A most megjelent gyűjtemény jelentős könnyítéssel szolgál, amennyiben Ady Endre 12 kötetben megjelent minden versét egy kötetbe tömörítve hozza. A hatalmas, 530 nagyoldalú, szép kiállítású könyv ára mindössze 476 lej és az Uj Kelet könyvosztályában kapható.

— Kís léghajót készítenek a friedrichshafeni művek a stockholmi iparművészeti kiállításra. Berlinből jelentik: A friedrichshafeni léghajóművek kis léghajóra vonatkozó rendeltést teljesít a stockholmi iparművészeti kiállítás rendezőségére számára. A kis léghajó személyzetén kívül öt utas szállítására lesz képes s az egész nyár folyamán a kiállítás reklámceljait fogja szolgálni.

— Nem fog a gyomra égni, ha rendszeresen issza a Málnási Sícúlia gyógyvizet kapható minden fűszerüzletben.

Rolland: Mahatma Gandhi
füzve 115.—, vászonkötés 197.—
Ehrenburg: JEANNE SZERELME
füzve 238.—, félbörkötés 340.—
Szállítja **LEPAGE Cluj**

13as gyorsajót
— esetleg kéteüldereset — keresünk megvételre, Ajánlatokat fizetési feltételek megjelölésével a kiadóba kérünk

Hirdessen az Uj Keletben

Uj férfi- és fiu-ruha üzlet

Kész ruhák, valamint saját szabóságom által, saját szöveimből készült **férfi és fiu-ruhákat, trenchot és kabátokat** legújabb divat szerint készítve, legelőnyösebben szerezheti be
Mendel Lajosnál CLUJ, Calea Reg. Ferdinand volt Wesselényi-utca 2/A szám

Szabott árak!!! Szolid kiszolgálás!!!

Tizeze fedez

London, április 4. aki nemrégiben viden tegnap u a Himalája hegyet fedezett a megközelíti a

Márius utols tiztagu társasá hogy a nagy v kísérelje a kele trónusának és a ra második heg csak megmászá csakugy, mint ber lába még n

A kutatók ré hét alatt eljut gasságba, ahol próbálják meg csanak megost kerül, akkor m mivel később, hatnak gyözele

A Himalája szállt minden a meghódítására az angolok töl tettek a Mount esától hároms lett állniok és. A legutolsó E gikus lett a v sem tért haza. szására nemes vállalkozó, me és a próbálkoz mindenkit az nem jó idő óta indulhatott ut hatóság ugyan fogással állott jában csak me év leforgása a próbálkoztak s mászásával.

Ma az a hel minden exped utja a Mount az „ország an civilizáció spo tibetiek éppen gyon családta nyiben ezek t tel a tibetiek

A most élin oldalról akarj Kangchenjung kivétel nélkül feladatra, mer pinisták. A tá furth dr., ism alpinista, aki volt merész v kor a hábor meg. Az exped bűző országot cíó joggal n Angolországot jobb angol he seli, akita a „T tót ad az exp

Egy hölgy pedig az exped lése, aki a tá ket fogja ren

A táborn kö gasságban ól kapaszkodnak delemmel a e ötszáz-nyolcsz kisegítő tábor dicio vezetőjér mozioperatör ban maradna nak kell meg esuesra. A K sát kétszer kis svájci társasá hamozta meg szerencsétlens mind a három Pache életét. sódszor 1929-b kísérelte meg nagyon szaka meg, de azt a kíséreltet a le ban, a veszed

— Hirdessen az Uj Keletben

„SA”
zsidó könyv
Cluj, Piața

„SA”
zsidó könyv
Cluj, Piața

Tizezer méter magas hegyeket fedezett fel egy angol utazó

Ujabb kísérletek a Mont Everest megmászására. Öt ezer méter magasságból indul el az expedíció

London, április 4. Poon angol kutató, aki nemrégiben tért haza Tibetből, röviden tegnap újságírókkal közölte, hogy a Himalája hegyláncolatban több hegyet fedezett fel, amelyek magassága megközelíti a 10.000 métert.

Március utolsó hetében egyébként egy tíztagú társaság indult utnak Tibetből, hogy a nagy vidék beutazása után megkísérlelje a keleti Himalája impozáns trónusának és a földkerekség magasságra második hegyének, a Kangchenjunga nak megmászását, amelynek csúcsát, csakúgy, mint a Mount Everestét, ember lába még nem tapodta.

A kutatók reményük szerint három hét alatt eljuthatnak ötezer méter magasságra, ahol táborot ütnek és onnan próbálják meg „az istenek trónja” csúcsának megostromlását. Ha tervük sikerül, akkor már júniusban, vagy valamivel később, nyár derekán beszámolhatnak győzelmükről.

A Himalája eddig makacsul szembeállt minden emberi kísérlettel, amely meghódítására törekedett. Tudjuk, hogy az angolok több ízben is támadást intéztek a Mount Everest ellen, de a csúcsotól háromszáz méternyire meg kellett állniok és vissza kellett fordulniok.

A legutolsó Everest-expedíciónak tragikus lett a vége: egyetlen egy tagja sem jött haza. Az óriási hegy megmászására nemcsak azért ritka és kevés a vállalkozó, mert az eddigi sikertelenség és a próbálkozók sok szenvedése elriaszt mindenkit az újabb próbálkozástól, hanem jó idő óta egészen más okból sem indulhatott utnak új expedíció. A tibeti hatóság ugyanis mindenféle vallási kifogással állott elő és ebben az álláspontjában csak megerősítette az, hogy négy év leforgása alatt európaiak háromszor próbálkoztak sikertelenül a hegy megmászásával.

Ma az a helyzet, hogy Tibet felől minden expedíciónak el van zárva az útja a Mount Everesthez. A hatóságok az „ország anyaszentmőjét” megvédik a civilizáció sport-szemtelensége ellen. A tibetiek éppen a legutóbbi években nagyon csalódtak az európaiakban, amennyiben ezek nem voltak kellő tisztelettel a tibetiek vallása iránt.

A most elinduló expedíció a nepáli oldalról akarja megmászni a gigászi Kangchenjungát. Az expedíció tagjai kivétel nélkül rátermettek erre a nehéz feladatra, mert valamennyien ismert alpinisták. A társaság vezetője, Dühren-furth dr., ismert borszlói geológus és alpinista, aki már 1914-ben is felkészült a merész vállalkozására, amelyet akkor a háború kitörése akadályozott meg. Az expedíció tíz tagja öt különböző országot képvisel, tehát az expedíció joggal nemzetközinek mondható.

Angolországot Frank S. Smythe, a legjobb angol hegymászók egyike képviseli, akit a „Times” mint külön tudósítót ad az expedíciónak. Egy hölgy is lesz a társaságban és pedig az expedíció vezetőjének bátor felesége, aki a táborban a gazdasági ügyeket fogja rendben tartani.

A tábort körülbelül ötezer méter magasságban óhajtják felütni és innen kapaszkodnak majd föl állhatatos küzdelemmel a csúcsra. Útközben minden ötszáz-nyolcszáz méternyi távolságban kiegészítő táborokat létesítenek. Az expedíció vezetőjének felesége, az orvos és a mozioperátor természetesen a főtáborban maradnak és a többi hét európainak kell megkísérlelnie a feljutást a csúcsra. A Kangchenjunga megmászását kétszer kísérelték meg. 1905-ben egy svájci társaság, amely délnyugatról rohamozta meg a hegyet, de egy lavinaszerűenesség után, amely kioltotta mind a három málhahordó és a svájci Pache életét, vissza kellett térnie. Másodszor 1929-ben egy müncheni társaság kísérlete meg a feljutást. Ez a társaság nagyon szakavatott emberekből alakult meg, de azt a hibát követte el, hogy a kísérletet a lehető legrosszabb időszakban, a veszedelmes monszun idején

kezdte meg. Ennek az lett a következménye, hogy 7400 méter magasságban heves hóiharok visszatérésre kényszerítették.

Mivel a Mount Everest eddig visszavert minden emberi betolakodó kísérletet és nem engedte meg, hogy a messés Himalája e legnagyobb hegyének titkait emberi szem láthassa, az egész tudományos világon kívül, a Himalája meghódítására irányuló kísérleteket nem lankadó figyelemmel kísérő nagyközönség is bizonyára érdeklődéssel fogja várni az expedíció utjáról, munkájáról, sikeréről vagy esetleges sikertelenségének okairól szóló híreket.

KÖZGAZDASÁG

Mit tartalmaz az új építkezési törvénytervezet

Teljesen bürokratikus alapon épült fel az új törvény

Bucuresti-Bukarest, április 4. (Az Új Kelet tudósítójától.) Hosszu hónapok tanácskozásai és titkolózásai után tegnap végre nyilvánosságra került az új építkezési törvény, amely nagy meglepetést keltett, mert nincsen egyetlen olyan intézkedés sem, mely egy lépéssel is előre vinné a stagnáló építkezéseket. Az egész törvénytervezet teljesen bürokratikus alapon épült fel, a magánsok építkezésének elősegítésére nem tartalmaz egyetlen rendelkezést sem, csupán a köztisztviselők, nyugdíjasok és rokkantak építkezéseit próbálja elősegíteni.

A törvény Ellenvennégy szakaszból áll és nyolc fejezetre oszlik. Az általános rész hangsúlyozza, hogy a törvénynek az a célja, hogy a szegény emberek építkezését lehetővé tegye, sajnos a törvényt ezt a célt nem közelíti meg. Az építkezések előmozdítására a törvénytervezet önálló pénztárt létesít, amely harmincévi annuitásra ad később megállapítandó kamatteltételek mellett kölcsönöket. Ezen kölcsönöket azonban csak azok vehetik igénybe, akik már bizonyos tőkével rendelkeznek.

A törvénytervezet szerint mindazok, akik az építkezési pénztártól kapnak építkezési kölcsönöket, harmincévi adó-

mentességet kapnak, de csak az előírt típusú házakat építhetik fel. Harmincévi időtartamra az építetők adómentességet kapnak, ezidő alatt azonban az általuk épített házakban lévő helyiségeket csak azoknak adhatják bérebe, akik az építkezési kedvezményre igényt tartanak és akik e kedvezményeket csak azért nem veszik igénybe, mert szükséges pénzügyi alappal nem rendelkeznek.

A Casa Autonoma azzal a számillió lej alaptőkével alakul meg, amelyet már az 1928. évi építkezések előmozdítására már felvettek és amelyeket már ki is osztottak. A kölcsönök esedékes rátaát a jövőben a Casa Autonoma kezeli s ugyancsak ő szedi be a már folyósított kölcsönök rátaát is. A Casa Autonoma-nak ötvenmillió lej értékű kölcsönkötvényt van jogában kibocsátani, további kibocsátásokat azonban csak minisztertanácsi engedély után végezhet.

A Casa Autonoma igazgatóságában csak a kormány, egészségügyi, pénzügyi hatóságok, mérnökszervezetek, szövetkezetek, Bukarest delegátusai foglalnak helyet. A delegátusok megbízatása négy évre szól és királyi dekrétummal történik.

Befejeződött a baisse a világfém piacon

A határidőpiacon a cink még mindig drágább az ólomnál

Hamburg, április 4. A nemzetközi fém piacon az elmúlt hónapban a hangulat határozottan megjavult. A tavaszi vásárlási kedv fölénléskébe vetett remény, főleg pedig a hivatalos bankkamatlábak általános leszállítása voltak a főokai annak, hogy a nemzetközi fém piaci helyzet fokozódjon javulóban van. A legfontosabb fémekben a világ termelése februárban visszafeljődött és részben az elmúlt év nivója alatt mozog. A termelők birtokában lévő fémkészletek azonban, a legutóbbi kimutatások

szerint még tovább emelkedtek és amíg ezek lényegesen le nem esőknek, addig nem lehet számolni azzal, hogy a világ fém piaci irányzata gyökeresen megjavul.

Mindenesetre a március elejéig tartó fém bause nyugvópontonra jutott és azt március második felében a fémárfolyamok nivójának nem lényegtelen feljavulása váltotta fel, úgy, hogy március végével a fémárak a világfém piacon az elmúlt hónap nivóján felül zárultak. Egyedül az ólom, amelynek ára janu-

IZSÁK SALAMON

Első Bánáti Szikvizfejgyár és szikvizűveg raktár. — Egyesült Gép és Fémáru gyárak R.-T., volt dr. Wagner Budapest nagyromániai kizárólagos képviselése

Tímisoara IV. Str. Gen. Feob (Fröbl-u.) 2.

Gyárt:

Szikvizűvegfejeket és valamennyi e szakmába vágó alkatrészeket.

Allandó nagy raktár cseh gyártmányú szódás és kracherlis üvegekben, továbbá dr. Wagner-féle

szóda és kracherli töltőapparátusokban.

Vállal:

Komplettszikvizgyári berendezéseket és ócska szifonfejekátöntését.

Legolcsóbb árak!

árig viszonylagosan még tartotta magát, nem tudta kiheverni a hónap elején szenvedett árzuhanást, úgy, hogy legalább is átmenetileg a cinkárak meghaladták az ólomjegyzéket. A határidőüzletben a cinkárak még mindig magasabb az ólom áránál, ami mult év októberé óta nem fordult elő. Az egész árnívó, a pénz elértéktelenedésének figyelembevételével, a javulások ellenére, még ma is a legutóbbi háború előtti évek nivója alatt áll, úgy, hogy tartósan nyomást kell gyakorolni a termelés korlátozása érdekében, miközben meg kell gondolni azt is, hogy a termelés költségei azóta nem lényegtelenül esőkentek. Mindezek figyelembevételével, nem jogosulatlan a föltevés, hogy a fém bause befejeződése után az árak az elmúlt hónap nivóján fognak stabilizálódni, bár még lehetőség van a réz árának jelentékeny esőkentésére. Döntő befolyással lesz a fém piaci irányzatának további alakulására a fémfogyasztás kialakulása, különösen Amerikában. Egyelőre az amerikai fogyasztás kevésse kielégítő, bár március végén emelkedett és nagyobb volt, mint februárban. A fogyasztók vásárlásai azonban nem voltak elegendők a termelés felvételéhez, úgy, hogy a termelők készletei továbbra is gyarapodtak. Európa piacán is csak jelentéktelenül támasztotta alá a fogyasztás a fémárak alakulását, különösen, mivel a németországi fémfogyasztók tartózkodó álláspontra helyezkedtek. Németország fém piacián is barátságosabb volt ugyan az irányzat, a német fémüzlet azonban tökélyben szenved, ezenkívül kedvezőtlenül befolyásolja a fémüzlet alakulását a fémfeldolgozó gyáripár foglalkoztatásának gyöngülése is. A német fémbehozatal februárban, az ólom és cink kivételével, visszafeljődött. Az angol fémüzlet irányzata nyugodt volt, míg Franciaországban a fém piaciót a forgalom nagybővődése jellemezte.

Francoországi tröszt alakul Németországban. Berlinből jelentik: A német birodalom három nagy elektromossági vállalat, a Gesfürel-Leöwre a Schuckert Konzern és a Licht und Kraft A. G. tárgyalásokat folytat egy nagy finanszírozási tröszt érdekében. A három vállalkozás már átvette a Berliner Südvest Elektroverke A. G. teljes aktíváit és kötelezettségeit.

Egyre szaporodik a fizetésektelenségek száma Magyarországon. Budapestről jelentik: A magyar országos hitelvidő egyesület jelentése szerint az elmúlt márciusban a tavalyi márciussal szemben a fizetésektelenségek száma gyarapodott. Ezidén 68 fizetésektelenséget jelentettek be. Olyan szám ez, amilyent a válságos 1926 óta nem tapasztaltak. A 68 fizetésektelenség között 16 olyan természetű, amelyekben már folyamatban volt egy kényszeregyezési eljárás 216 esetben indítottak március havában. Az előző hónapban mindössze 130 kényszeregyezés volt.

A francia automobilipar koncentrációja. Párisból jelentik: A tavaszi szezon az autópárbán kedvezően alakult. Kis kocsikban és teherautókban sokkal nagyobb volt a fogyasztás, mint tavaly ilyenkor. A francia autógyárak tröszt-szerű koncentrációja folyamatban van. Citroen Renault és Peugeot-gyárak képviselői az együttműködés érdekében tárgyalásokat folytatnak.

A prágai bankok fuziója. Prágából jelentik: Az Angol-Csehszlovák Bank, a Prágai Hitelbank és a Cseh Kereskedelmi Bank április tizenegyedikére rendkívüli gyűlést hívott össze, hogy elhatározzák a fuziót. Az Angolbank közgyűlésen el fogják határozni az alap tőkének 120 millió csehszlovák 235 millióra való fölemelését is.

Sóbb áron

isonban árusítja a **ORIA** *(volt Unio-u.)* 4. sz. *mnis-pulloverek-kosztüharisnyák, selyem alsók stb. stb.*

zi zsidó nőegylet tea-vári Izs. Nőegylet fo-rnap délután 5 óraker-s teatéselyei a New-en Samuel Hermin-ria zongoraművész-nő. Miatán meghívót ki, eztonn ker minél-est a rendezőség.

gözös Cherbourgba jelentik: Az Európa- tegnap este megérke-ikötőjébe és horgonyt-ányu utvonalon nem-en rekordjat tulzar-ajó kapitánya a rend-n időjárással, emellett-ál és allandó heves-áraz. Az Európa visz-nap, 22 óra, 27 percere Ambroise amerikai vi-bourgig.

készítő tárgyalások a szakértekezleten. Pá- A nagyhatalmak és a usai ma délelőtti bizal-naeskozasokat folytat-attelteli szakértekezlet-n. Délután Loucheur-ancia és a magyar-ak együttes tanács-

sszes költeményei 476-ndre költészet körül-ott viták hatalmasan-erdeklődést az újabb-észet legnagyobb mes-ei a legkeresettebbek-ég mindig, azonban-ák megszerezni összes-elynek 12 kötetbe je-ngerterhelést jelentett-ük meg akarták szeg-ejelent gyűjtemény-ssel szolgál, amennyi-12 kötetben megjelent-ly kötetbe tömörítve-8, 530 nagyoldalú, szép-ára mindössze 476 lej-önyvostályában kap-

készítenek a fried-ék a stockholmi ipar-ásra. Berlinből jelen-afeni léghajóművek-átkozó rendelést telje-parművészeti kiállítás-ára. A kis léghajó-1 öt utas szállítására-egész nyár folyamán-mecljait fogja szol-

gyomra égni, eresen issza a **álzásí** **gyógyvizet** en fűszerüzletben.

hatma Gandhi vászonkötés 197— **ANNE SZERELME** félbörkötés 340— **PAGE Cluj**

orssajtót **inderest — keresünk** tokat fizetési feltételek a kiadóba kérünk

Uj Kelet-ben **ott árak!!!** **szolgálat!!!**

מלותים מחורים תפילין ציצית ממות
menyasszonyi imakönyvek, mirjamok és az ősz-szes rituális cikkek legolcsóbb beszerzési forrása

„SAFRUTH“

zsidó könyv és talleszim kereskedése **Cluj, Piața Mihai Viteazul 39. szám.**

Színház—Művészet

Mayerhold, a leghiresebb rendező Berlinbe érkezett szintársulatával

A mester nyilatkozik az új művészetéről és az új színész típusról

(Berlin, április 4. Az Új Kelet tudósítójától). A német főváros művészvilágának szenzációja van: Mayerhold, a világ egyik legnagyobb színpadi rendezője társulatával ideérkezett.

Mayerhold a moszkvai állami színház igazgatója és szintársulatával külföldi turnéra indult, hogy megmutassa az új orosz művészetet. Csak természetesen, hogy a világhírű rendezőt valóságilag megostromolták az újságírók. Mayerhold pedig nem szűkölködött a nyilatkozatok leadásában.

Mayerhold előtte a következőket jelentette ki önmagáról és arról az új művészetéről, amit reprezentál:

— A mi színészetünk egészen különös jellegű és bevallom, Európában csak kevesen érdeklődnek nagyobb intenzitással iránta. A nagy publikum bizonyára mit sem tud erről a színészetéről.

— Ha azonban beszélni akarok az új orosz művészetéről, kénytelen vagyok kissé szerénytelenedni és a saját életem történetét együtt kell hogy a színház történetét elmondjam. A Mayerhold-színház ugyanis szorosan összefügg az én pályámmal. 1898-ban léptem fel először a moszkvai művészszínházban. Ezt a színházat nagyjából ismerik a németek is és sokan tudják, hogy Konstantin Stanislavskij alapította. En Stanislavskij tanítványai vagyok és ter mézetesen nagyrabecsülöm mesteremet. Mégis, amikor hozzakerültem, az a határozott érzésem volt, hogy a színészetnek azt a naturalizmusát, amit ő vezetett be, nem lehet tovább folytatni, mert annyira túltengő benne a természetesség, hogy már természetellenessé válik. A színészet belső organizmusa és művészi elvei nem bírják el azt az irányt, amit Stanislavskij megkezdett és amin nem akart változtatni.

— Miután kitisztult bennem egy bizonyos elvi álláspont, amely erősen ellenkezett mesterem művészi álláspontjával, úgy éreztem, hogy el kell hagynom Stanislavskijt. Ez 1902-ben meg is történt. Ekkor a magam útján akartam járni. Nyilvánvaló volt, hogy amikor tagadtam a naturalista színház jogosultságát, meg kellett alkotnom egy új műsört, amely megfelelt művészi törekvésemnek. Körülnéztem az orosz és külföldi drámai termés között, ezek közül kiválasztottam azokat, amelyek az én ízlésemnek a legjobban megfeleltek. Mindjárt arra gondoltam, hogy azt is dolgozom őket. Három évig, városról-városra járva, egyre kísérletezve alakítottam ki a magam stílusa szerinti színjátszást.

— 1905-ben végre bemutatkozhattam a moszkvai közönségnek. Azután Szentpétervárról működtem, ahol már a publikum is belátta, hogy az én módszerem közelebb áll a szívéhez, mint az, amelyet mesterem, Stanislavskij folytat. 1913-ban „Studio-Színház” létesítettem Pétervárott. Kipróbáltam az olasz színházat, a régi spanyol színművészetet, a régi angol, keleti, kínai és főleg a japán színjátszást. Kerestem általános érvényű játési törvényeket és azt hiszem, meg is találtam sok esetben egy drámának, mint az operának súlypontját.

— Am a színház nagyon komplikált organizmus, kollektív szervezet és ha az ember újat akar produkálni, akkor új emberekre van szüksége. Ekkor felmerül a kérdés: honnan vegyük a művészyanyagot? Nyilvánvaló volt, hogy új iskolát kell teremteni. En már 1913-ban beszéltem illetékes körökkel és megmondtam, hogy az új iskolának új színjátszást kell megteremtenie. Az iskolában új színjátszási módszereket kell meghonosítanunk. 1921-ig tartott, amíg ezt az iskolát megnyithattuk. A neve „Állami Rendezői Műhely és Főiskola”. Az iskolának tudományos szakosztályai vannak.

— Főjellegzetessége az iskolának, hogy nemcsak a beszédre helyeztük a hangsúlyt, hanem a gesztusra is. A régi iskola elhanyagolta teljesen a némajátékot és a táncot, holott a színészet maga ezekből

az elemekből fejlődött ki. Harcolnunk kellett a színpadi trivialitás ellen, a nyárspolgári szellem ellen, amely igyekezett tért hódítani az európai színpadokon. Mi már követeltük, hogy a színész szerepét teljesen értesse és átélje. Iskolánkban tanítják a biomechanikát. A színész tartozik a tudomány alapelvei szerint ellesni az emberi és állati mozgásokat, tartozik sportot gyakorolni, hogy minél egészségesebb, frissebb és produktívabb legyen a színpadon. Csak egészséges idegzetieket használhatunk, csak olyan embereket, akik pontosan ellenőrizni tudják önmagukat. Ilyen alapon vezetem színházamat, amelynek produktumait meg akarom mutatni a kultúrvilágnak.

Mayerhold Gogoly: Revizorjával és Ostrowski: Erdőjével kezdi berlini vendég szereplését. Később előadják az új drámairodalom termékeit, köztük Majakowski Poloskáját. (B. e.)

A Magyar Színház Iródájának közleményei: MA ESTE VAN A CSUNYA LÁNY PREMIEREJE

Oriási érdeklődéssel, lázas kíváncsisággal várja a mai estét Kolozsvár közönsége. A budapesti színházi évad leg-szenzációsabb sikerű operette-újdon-ságát, a „Csunya lány”-t fogják bemutatni egyszerű szereposztásban, pazar külső kiállítás keretében, gondos és lelkiismeretes előkészületek után. Akik nem tudtak már jó jegyhez jutni a ma esti premierehez, azok gondoskodjanak a további előadások valamelyikére helyről. A „Csunya lány” öt egymásutáni estére van műsorra tűzve.

HOLNAP DÉLUTÁN ARANYSZÖRÜ BÁRÁNY 50, 40, 30, 20, 10 LEJES HELYÁRAKKAL

Móra Ferenc, Vince Zsigmond és Kulinyi Ernő mélyhangulatu, ragyogó szépségű, színmagyar operetteje, az „Aranyszörü bárány” kerül színpadra holnap délután fél három órakor Kondor Ibolyával, Betegh Bébi, Miklóssy Margittal, Benes Ilonával, Solthyval, Ihász Aladárral, Réthelyivel, Selmeccivel, Olasz Lajossal. Legdrágább jegy 50 lej, legolcsóbb 10 lej.

HOLNAP DÉLUTÁN „NEWYORKI PÁRDUC” A MAGYAR SZÍNHÁZBAN

Izgalmas, érdekfeszítő amerikai de- tektívtörténet a „Newyorki párduc”, amelynek briliáns főszerepét Billie Doove játssza. Romániában először fogják ezt a nagyszabású filmújdon-ságot holnap délután a magyar színházban bemutatni. A „Newyorki párduc” mellett két briliáns amerikai bohózat (Koko ébredése és Bobby és társai) egészítik ki a műsört. Előadások holnap délután 5 órakor és este 7 órakor. Helyárak: 30, 20 és 10 lej.

HOLNAP DÉLELŐTT 11 ORAKOR: AZ AMSTERDAMI TITOK 10, 15, 20 LEJES HELYÁRAKKAL

A magyar színház holnap délelőtti matinéjének igen érdekes és gazdag műsora lesz. A műsor fénypontja: „Az amsterdami titok”. Főszereplője: Werner Krauss. Helyárak 10, 15 és 20 lej.

A MAGYAR SZÍNHÁZ MÜSORA:

Szombaton d. u. fél 3 órakor: Légy jó mind halálig! (Ifjúsági előadás nagyon olcsó helyárakkal. Bevezető előadást tart dr. Rác József. Sorozatszám 266.)

Szombaton este 9 órakor: A csunya lány. (A budapesti színházi évad legnagyobb sikerű operette-újdon-sága. Először: Kondor Ibolya, Betegh Bébi, Solthy György, Tompa, Ihász fölépítésével. Premiere bérlet 37. szám. Sorozatszám 267.)

Vasárnap d. u. fél 3 órakor: Arany-szörü bárány. (Operette-újdon-ság, Kondor Ibolya, Betegh Bébi, Solthy György, Ihász, Réthely, Selmeccy fölépítésével. Nagyon olcsó mozihely árakkal. Jegyek ára: 50, 40, 30, 20 és 10 lej. Sorozatszám 268.)

Vasárnap este 9 órakor: A csunya lány. (Operette-újdon-ság, 2-odszor. Bérletszűnetben. Sorozatszám 269.)

Hétfőn, április 7-én este háromnegyed 9 órakor: A csunya lány. (3-adszor. Napi bérlet 35. szám. Sorozatsz. 270) Keddén, április 8-án este háromnegyed 9 órakor: A csunya lány. (4-edszor. Napi bérlet 35. sz. B. Sor.-szám 271.) Szerdán, április 9-én este 9 órakor: A

csunya lány. (5-ödször. Napi bérlet 35. sz. C. Sorozatszám 272.)

A MAGYAR SZÍNHÁZ MOZI-MÜSORA:

Szombaton 5 és 7 órakor: Sába királynője és Fügefalevél. (Helyárak: 10, 20 és 30 lei.)

Vasárnap d. u. 5 és 7 órakor szenzációs új műsor. Amerikai újdon-ságok. I. A newyorki párduc. (Izgalmas amerikai kalandor-történet 7 felvonásban. Főszereplő: Billie Dove.) II. Koko ébredése. (Amerikai burleszk.) III. Bobby és társai. (Amerikai burleszk.) Helyárak: 10, 20 és 30 lei.

Vasárnap d. e. 11 órakor: Matiné 10, 15 és 20 lejes helyárakkal: Amsterdamban titka.

CORSO FILMSZÍNHÁZ MÜSORA:

Szombaton 3, 5, 7, 9-kor: Donkozások dala, Hatalmas rendezésű, óriási sikert aratott énekes, zenélő film. A világhírű Jaroff donkozák kórusával. Főszereplő: Hans Adalbert Schletos.

Vasárnap 3, 5, 7, 9 órakor: Donkozások dala.

SELECT-MOZGO:

Szombat: Singing Fool. (Éneklő bolond) Al Jolson világsikert aratott beszélő filme. Műsor előtt bemutatóra kerül: Gigli világhírű tenorista, aki Gioconda nagy ariáját éneklő és a világ legjobb jazz-zeneikora Abbe Lyman vezetése mellett.

Vasárnap: Singing Fool. Éneklő bolond.

URANIA-MOZGO:

Szombat: Kalandorok szövetezete, eddig nem látott elsőrangú szalonkalandor film, főszerepben a közismert Carlo Aldini és a szép Éva Gray.

Vasárnap: Kalandorok szövetezete, szenzációs kalandor film, főszerepben Carlo Aldini és a szép Éva Gray.

Rádió műsor

Idő: Közéneuropai

Szombat, április 5.

Bukarest, 16: Könyvű zene. 17: Felolvasás. 17:30: Beszélőújság. 18: Történelmi, földrajzi és idegenforgalmi felolvasás. 19: Román zene gramofonon. 20: Színházi előadás. 20:45: Egyházi énekek és román dalok énekkarral. 21:45: Beszélőújság.

Budapest, 915: A m. kir. Országos Tiszti Kaszinó szalonzenekarának hangversenye. Fucik: Keresztes vitézek indulója. Strauss: Délzaki rózsák. Wagner: Tannhauser — ábránd. Moszkovszky: Szerenád. Lülung: Indiai szvit 4 tételben. I. Elégia. II. Keleti táncok. III. Román. IV. Ünnepi induló. Micheli: Olasz népdalegyveleg. Magyar népdalegyveleg. 9:30: Hírek. 12: Déli harangszó az Egyetemi templomból, időjárásjelentés. 12:05: Gramofonhangverseny. Erkel: Hunyadi László-nyitány. Verdi: Trubadur — ariá. Mendelssohn: Nászinduló. Dargomysky: The old corporal. Chapuis: Tresore mio. Fred-Brown: Pagan love song. Lincke: Wedding Dance Waltz. Henderson: Bam, bam, bany shore. Lányi-Harmath: Holdfény, bucsuzom téled én. Verbunkos-ársadás. 12:25: Hírek. Pontos időjelzés, időjárásjelentés. 2:30: Hírek. Az Országos Cserkészszövetség előadása. 4:45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 5: A Szociális Missziótársulat előadássorozata. Farkas Edit alapító-főnökasszony: „Missziós üzenetek”. 5:30: Szórakoztató zene. Lehár: A mulató istenek — nyitány. Armandola: Balettszvit. Oszkár Strauss: A bálkirálynő — keringő. Mascagni: Parasztbeesület — ábránd. Komzák: Vidám induló — egyveleg. 6:30: Mit üzen a rádió. 7:30: Ágnes Bonkonvska török hangversenyéne-

Hamburg, 17: Vigopera. Páris, 21:45: Gramofon. Lipce, 21: Hangjáték. München, 20: Fall Leó: Dollárkirálynő c. operetteje. Stuttgart, 23:30: Táncezen.

Belgrád, Zágráb, 18: Tamburica-zene. 20: Rimcskij—Korszakov: Hopikék c. operája.

Brinn, 19:20: Gramofon. 22:20: Kávélő zene.

Kassa, 19:20: Gramofon.

Pozsony, 19:20: Gramofon.

Prága, 19:20: Gramofon. 20: Opera Zágrárból. (Ezt az összes cseh állomás közvetítik.)

Milánó, Torinó, 19:15: Vaesorai zene. 20:30: Opera.

Frankfurt, 23:30: Táncezen.

Róma, 21: Opera, vagy hangverseny.

Nápoly, 21:02: Opera.

Oslo, 20: Offenbach: Gerolsteini nagy hercegnő és Kálmán Imre: A hollandi menyecske c. operettjéből. Utána népszerű norvég és svéd zene.

Toulouse, 21:25: Operetttrészetek. 22: Szóló- és karénekek.

ROYAL amerikai írógépek legújabb modeljei szenzációk

Mielőtt írógépet vásárolna, saját érdekében feltétlenül kérje ezen gép vételkészszerelmű bemutatását. — Royal nagy gép 92 betűvel. — Royal Portable 88 betűvel. Minden nagyobb városban képviselve. Vezérképviselet: Goldstein, Oradea, Str. A uram Janca 5, Telefon 2—97 szám

XIII évfoly
1930.
V
5690

As Uj Kelet
de hán
Göteborg
Svédia ma
Közvetítés
Magyarok

Stere

Amikor e sorok
lotával szemben,
ódon falai között
ülnek össze abo-
rek, ezek a hallg-
rek, akik maguk
mentbe a szikke-
gok minden mela-
a pillanatban di-
követik-e a sz-
Stere professzort
dó és tragikus k-
reményt, hogy a-
tálnia magát a
dak alól. Bárhog-
ban Beszarabia-
ez már nem vá-
Stere professzor
fátum lelekhara-
rában lejátszódo-
és brüszk mödon-
közéleti karrierje
a héroszi küzdel-
páratlanul nagy-
és hibáiban egy-
ber egy egész or-
tatott az érvénye-
Sokan azt mon-
szavonulása súly-
totta meg a ne-
ezt a gesztust a
számláján kell e-
runk az ügy pol-
zisébe elmélyedni
a pillanatban in-
érdekel, aki egés-
tragédiák főszere-
kellett, hogy me-
ban bizonyos, ho-
part elvesztéi h-
legszélesebb hor-
demokrata és leg-
sát. Már karrier-
tragikus akkord-
mán nemzeti esz-
riában. Az Oc-
Sterét Sziberián-
rán szenvedések
nie az olombány-
ból. Romániába
professzorává ne-
temre. Barát és
pektálták fölény-
elött a politikai
és lehetőségei n-
Kitört a világ-
tikusok két tábor-
— Marghiloman
Sterével az élen
támogatását kért
amelynek feje
az antanthoz val-
te a pán-román-
A tragikus so-
a semlegesség n-
ratlanul me-
a koronatanács E-
lete alatt az an-
Jött a német off-
zódéséhez híven,
a megszállás ala-
világosság” cím-
amelyben a ném-
zést követelte. A-
iratokat készí-
szólították a ron-
harcoltjának a ne-
Románia barátai
különbéke, amely
mány kötött me-
kal. Stere minis-
mányban és a ki-
gasabb kitünteté-
Az mondják,
lásokat folytatot-
kal egy osztrák
nálóúió létrehoz-
finak jogára ala-
mán dinasztia
őszintén hitte, h-
talommá emelhe-
tervei voltak, an-
ha sikerül azok
legelső helyet fo-

Prof. BEN AROLIY Bey

a világhírű Telepata Suggestör, Grafologus és tenyérjós Clujra érkezett. Az rdeklődőket lakásá fogadja Str. Memorandului (Uniu-u.) 12 sz. 9—12 és 2—9 ig.